

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 728.

CHICAGO, ILL., 25. avgusta (August 25th), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

RAZDVAJANJE IN ZDRUŽEVANJE.

Delavsko gibanje po vsem svetu je desorganizirano, razdvojeno je v številne frakcije, ki napadajo drug drugega. Od časa do časa se pojavljajo v zgodovini take, ko ljudstvo najbolj pripoveduje o slogi, o bratstvu, o solidarnosti, toda jo je najmanj. Sedaj smo v taki dobi. Vsepovsod se piše in govori o združenjih, o ligi narodov, o razoroževalni konferenci, o proletarski internacionali, o zedinjenju krščanskih religij, o "eni veliki uniji". Toda delavsko gibanje se razdvaja naprej, namesto razoroževanja se vrši tekmovalno navzevanje, namesto ene velike unije imamo stotere unije, namesto ene krščanske religije imamo številne vere, ki se nazivajo krščanske in so vse "pravoverne", in drugi drugi očitajo "krivoverstvo".

V delavskem gibanju imamo sedaj takorekoč tri internacionalne organizacije, vse z enakim ciljem: družabno lastništvo produktivnih in distributivnih virov, odprava profitarkega sistema, demokratično upravljanje družbe v prid vsega ljudstva.

Nič boljše ni na ekonomskem polju. Po vseh deželah se porajajo razne tekmovalne koperativne centrale s svojimi podružnicami, vse z enakim ciljem: pomagati konsumentom.

In delavske strokovne organizacije? V tej deželi imamo številne frakcije, ki vse trdijo v vojih programih, da se bore za izboljšanje življenjskih razmer, za višje plače, za krajše delovne ure, za demokracijo v industriji, ampak sloge med njimi ni. Boj med njimi je v mnogih slučajih hujši, kakor pa boj med unijami in kapitalisti.

Končno, tu imamo podporne organizacije, vse z enakim namenom: pomagati svojim članom in članicam v slučajih bolezni, nesreč ali smrti. Toda so razdvojene, dasiravno je zanje še najmanj vzroka za razdvajanje. In tako vidimo, da se celo takozvane slovenske napredne podporne organizacije ne morejo združiti, dasiravno jih ne ločijo nobene načelne razlike, nobene taktične difference, sploh, da jih ne loči ničesar takega, kar bi bilo nepremostljivo za združenje vseh naprednih podpornih organizacij v eno organizacijo.

Če iščemo naprej, najdemo okoli sto krščanskih cerkvi, ki se vse opirajo na eno in isto sveto pismo, na isto sveto trojico, na istega Krista. Ampak boj krščanskih religij med seboj je hujši kakor pa boj krščanskih cerkvi s pagani. Kako je mogoče, da krščanske verstve, ki občudujejo svojim vernikom enaka nebesa, ki predpostavljajo svojim sledbenikom za gotova dejanja in za dejanja v življenju enako večno zveličanje in grešništvu enako večno pogubljenje v peklju, kako je to, da imajo vse te religije, ki po naukih Krista "niso od tega sveta", niso združene v eno edino zveličavno cerkev, namesto, da obsoji sto "edino zveličavnih" krščanskih cerkva?

Ljudje obupavajo nad družbo in nad napredkom, ker ni sloge. Ampak tisti, ki najbolj zabavljajo čez neslogo, store najmanj za slogo.

Razdvojenje v svetovnem socialističnem gibanju ni razveseljivo dejstvo. Marsikdo, ali bolje, vsakdo, ki je v delavskem gibanju vsled odkritosrčnih nagibov, želi slogo vsega proletariata, želi, da se ustvari ena mogočna internacionalna organizacija, ki bo sposobna graditi podlago za socialistično družbo vseh narodov z vseh dežel.

Kriza, ki je nastala v internacionalnem socialističnem svetu, je bila neizbegljiva. Frišla je, ker je morala priti. To ni bila prva in tudi ne zadnja kriza. Kolo družabne evolucije se suče skozi krize, in iz kriz, iz razdvajanj, iz nesloge, iz vojen se uči človeštvo, silno počasi sicer, ampak se vendar uči in polagoma prodirajo mednjega nazori, ki ga pripravljajo na pot v socialistično družbo. Socialistična družba bo popolnejša od vseh dosedanjih. Logično mora biti torej tudi človeštvo zanjo zrelo in dokler ne bo, se bomo vrteli v mešanici kaosov kakor so današnji. Človek še ni zrel za socializem, ako pravi, da je socialist. Ljudi, ki trdijo, da so socialisti, je danes že precej več, kakor jih je bilo kedaj poprej. Ampak z domišljanjem, da so socialisti, niso sebe niti malo, ali pa prav malo izpopolnili za družbo, kakršno hoče socializem in jo bo ustvaril socializem.

Stoletja in tisočletja nazaj je bilo človeštvo še mnogo bolj razdvojeno kakor je danes. Toda temelj razdvajanj, je danes enak kakor je bil pred stoletji. Ljudstva so razdvojena po mejah dežel in držav in kontinentov. V deželah so razdvojeni v stranke, v frakcije, v razrede, v hlapce in gospodarje, v sodrigo in visoko gospodo. Razdeljeni so po verah, po narodnostih, po šegah, in razdeljujejo se tudi po merilu civilizacije. Jamski človek se je boril z drugim jamskim človekom, kanibal je pobil in požrl družega kanibala. In tako so se utrjevale podlage za razdvajanja, dokler ni pričelo med malo skupino ljudi prihajati spoznanje, da ni nobenega razloga za razdvajanja, ampak, da bi bil lahko ves človeški rod srečnejši, ako se odpravijo meje med državami, vojne za osvajanje teritorijev, ako se odpravijo gospodarji in sužnji. V teku stoletij je človeštvo v tem oziru napredovalo za nekaj stopinj. Kljub izkoriščanjem, kljub vojnami, kljub blokadami in vsestranski neslogi je čut skupnosti v človeškem rodu sedaj vendar mnogo močnejši kakor je bil. Ena generacija ne dela skoka v evoluciji človeštva. Samo majhno stopnjo napravi naprej, ki se jo komaj opazi. Par generacij pa napravi že korak, ki pa ga pravilno razumevajo le sociologi in tisti zgodovinarji, ki ne potvarjajo zgodovine.

Nesloga torej ni nobena nova stvar niti v socialističnem gibanju. V vsakem gibanju se porajajo od

časa do časa vulkanični izbruhi, ki ga pretresajo. To je popolnoma naraven razvoj. Izbruhi poležejo, gibanje pa gre zopet naprej in se mota iz nezgod neizbegljivih kriz. Vse, kar je zdravo, živi. Socialistično gibanje je zdravo in je preneslo še vse krize. Tudi današnja mu ne mora zadati udarca, kajti socializmu je namenjeno življenje bodočnosti, ki pa ne bo prišlo hipno, nego po razvojnih zakonih, ki si iščejo pot skozi krize vseh vrst in v vseh so potrebne borbe in napore.

V dobi prve Internacionale je nastala v socialističnemu gibanju kriza, podobna današnji, ki so jo povzročili Bakuninovi anarhisti s svojim odstopom od prve Internacionale in z razdvajalnim delom. Napadali so Marksa in Engelsa, toda utopisti so se morali umakniti, razvoj je zopet strnil socialistične vrste, proletariat je našel pota v združevanje. Sledil je zopet drugi razdor pred okoli 16. leti, ki so ga povzročili sindikalisti in razdor imamo danes, posledica svetovne vojne, ki je prinesla ob svojem koncu furijo komunizma.

Skupina ljudi se zaveda blaznosti sistema kakršen je, pa ga hoče spremeniti, naj stane karkoli, na najhitrejši način. Ta skupina, ki si je naredila ime komunisti, je hotela svetovno revolucijo v najkrajšem času, hotela je izvesti s pomočjo diktature proletariata vse predpogoje za socialistični družabni red. Najprvo revolucija, potem diktatura proletariata in na to uvajanje socializma. Ura razvoja pa se ni dala tako hitro poriniti naprej. Vsakdo, ki je socialist iz prepričanja, hoče socializem, in dela za socializem. Pri tem delu pa se porajajo med nami različna mnenja. Eni zagovarjajo to pot in drugi drugo. Nobeni niso v napačnem, kajti na podlagi teh eksperimentov se končno vedno najde prava pot, ki obvelja, dokler zopet ne pride kriza in z njo nova pota in nove taktike, ki pa se v glavnem nikdar ne razlikujejo od starih.

Vedno so se našli ekstremisti, ki so pripovedovali, da je le njihova taktika prava za izvedbo hitre revolucije. Imeli smo jih v začetku in imamo jih danes. Toda s taktikami se ne dela revolucij. Če bi trdili, da dela taktika revolucijo, potem bi lahko trdili, da je ruski carizem s svojo taktiko pospešil rusko revolucijo in da je taktika mednarodnega kapitalizma s povzročitvijo svetovne vojne omajala temelje kapitalističnemu redu. Toda vprašanje taktike je vendarle važno, kajti s pravo taktiko o pravem času se lahko veliko doseže z nepravo pa mnogo izgubi. Iz raznih ponesrečenih revolucij lahko črpamo nauke za taktična dela v bodočnosti. Toda kadar govorijo ekstremisti o revoluciji, je to slaba taktika, ker je jasno, da nimajo mnogokrat niti moči obdržati kak javen shod, ker niso dovolj močni, da ga protektirajo pred ekstremisti na drugi strani — in ti so danes še v veliki večini in med temi je treba šele širiti socialistične nauke.

Napadanje revolucionarnih ekstremistov na socialistično stranko ni propaganda za pridobivanje novih socialistov. Kritike so mnogokrat na mestu in opravilne. Toda nebrzdano, strastno napadanje ene delavske struje nad drugo strujo je škodljivo propagatoričnemu in izobraževalnemu delu. Blatenje ne rodi dobrih sadov.

Zakaj napada ena delavska skupina drugo delavsko skupino, dasiravno imata obe en cilj? Zakaj se večerajšnji socialisti in današnji komunisti zaletavajo v socialistično stranko, jo blatijo in napadajo, dasiravno imajo dovolj polja za agitacijo med stotimilionskim prebivalstvom te dežele, ki še ne spada k nobe-

ni radikalnih delavskih struj? Čemu črpajo energije proti bratski stranki, pa puščati agitacijo v nemar pri masi, ki še ne ve ničesar o socializmu?

Blaznost te igre spoznavajo vodilni elementi socialističnih strank vseh dežel in po dvoletnem razdruževalnem delu se pojavljajo glasovi za združenje. Socialistično delavstvo vsega sveta si mora najti pot v eno mogočno Internacionalo. Po vsakem razdruženju, ki je doseglo svoj višek, je prišlo toliko močnejše združenje, nov korak v zblizevanju narodov. Pravo zblizevanje ljudstev pa prinaša socialistični proletariat. Male skupine nestrpnih razdiračev bodo vedno obstajale, ampak te niso in ne bodo odločujoč faktor. Faktor, ki gradi podlago za socialistično družbo, je zaveden, trezen, toda kljub temu revolucionaren proletariat-revolucionaren pri konstruktivnem delu za socializem.

Delajmo za pojačanje socialističnih strank v različnih deželah, vzgajajmo nezavedno maso za socializem in varujmo se vsega, kar škoduje slogi in disciplini v vrstah socialističnega delavstva. Ko se razburjeni duhovi nekoliko ublažijo, ko pride potek razmer v normalnejši tir, tedaj bo dan pogoj za združenje socialističnih strank v Internacionalo, v kateri se ne bo izključevalo ne ruskih in ne drugih sodrugov, kajti sodelovanje vseh je potrebno in ker je potrebno bo tudi prišlo. Samo od sebe ne; delati moramo, zblizevati se moramo, koperirati moramo drug z drugim in če bomo delali to, bomo vršili svojo dolžnost kot socialisti za osvoboditev človeštva iz spon današnjega družabnega ustroja.

“Vitezi organizacije Ku Klux Klan širijo svoj teror po Texasu in drugih krajih južnih držav. Ker se oblasti ne zgamejo, se je v Texasu ustanovila druga teroristična organizacija, ki se bo borila proti Klanom. Nasilja rode protinasilja. — Ku Klux Klan se ne bori samo proti radikalnemu delavstvu, ampak tudi proti katoliški cerkvi. Posebno ima na piki Kolumbove viteze (Knights of Columbus), ki je nitra katoliška podporna in propagandistična organizacija. Kluxovski vitezi jo imenujejo podložno papežu, in jo raditega smatrajo za protiameriško organizacijo. Kolumbovi vitezi, ki so imeli pred kratkim svojo konvencijo v San Francisu, so se hoteli zavarovati proti takim očitanjem, pa so si sami naredili krinko stoprocentnega patriotizma. Napovedali so vojno “sovražnikom” Zedinjenih držav, ki jo bo vojevalo vseh 800,000 vitezov, ki so člani te kapitalizmu in Rimu prodane organizacije. Eni kot drugi lahko otežkočajo boj delavstva, ampak poraziti ga ne morejo ne s propagando in ne z nasilji. Od vsega početka se vodi boj proti pravici in svobodi z enakimi sredstvi, napredek pa je korakal naprej preko srednjeveških vitezov in katoliške inkvizicije in bo šel naprej preko Kluxovskih in Kolumbovskih vitezov. Vsi ti vitezi, Ameriška legija, razne “stoprocentne obrambne” lige itd., bodo pozabljene, ker bodo poginile v razvoju, kakor je poginilo v preteklih stoletjih vse tisto, kar je dozorelo in je moralo poginiti.

Človek, ki se odkrito bojuje za svoja načela, je vreden spoštovanja, tudi če so njegova načela izrežena. Ali kdor nosi v boju krinko in napada izza grma, je zaničevanja vredna kreature.

SEMINTJA.

Slika današnjih razmer.—Patri zo-
per 5. božjo zapoved.—30c na uro.—
Poincare o diplomaciji.—“Razoroži-
tev ali propad.”—Edini izhod.

5,735,000 ljudi je brez dela v Zedinjenih državah. Teh številk si niso izmislili socialisti. Poročal jih je zrinemu senatu delavski tajnik Davis. V prvih šestih mesecih tega leta je izvršilo 7,016 ljudi samomor. Vzroki: brezposelnost, glad, bolezn, pomanjkanje sredstev; vse to tira ljudi v obup. Stari rek se glasi: “od obupa do smrti je samo še en korak.” Le malo samomorov je pripisati drugim vzrokom, velika večina jih izvira iz bede. V prvih sedmih mesecih tega leta smo imeli samo v Chicagu 199 umorov, 55 več, kot pa leta 1920. V letu 1920 je bilo v Zedinjenih državah linčanih 65 oseb. To število ni pravilno. Statistiki so hoteli znižati število linčanov od tega leta preje, pa so mnoge linčarske umore pripisali k navadnim umorom. Ampak tudi 65 linčanov je mnogo. Linčanih je bilo devet belopoltnih oseb, namreč osem moških in ena ženska. Drugi so bili črnci. Način linčanja: osem oseb je bilo sežganih na grmadih, ena bičana, dva vržena v vodo in druge so bile slečene ali ustreljene. Statistika pripoveduje, da je bilo v istem času prepredenih šestinštirideset linčanov. Nekatere so rešili že napol mrtve, druge so oblasti skrivoma odpeljale pred linčarji. Neko poročilo iz Tulse, Oklahoma, se glasi, da je bilo za časa zadnjih plemenskih izgrediv v Tulusi umorjenih na en ali drug način 190 črncev. Za \$4,000,000 premoženja črncev so belopoltni uničili v času teh izgrediv. Odvetniki, ki zahtopajo sorodnike umorjenih črncev, pravijo, da imajo na listi 900 oseb, ki so izginile v zadnjih izgrediv. Večina teh je zgorelo v požganem delu mesta, kjer so živeli črnci. Dne 17. avgusta 1921 je policija v tepezu obstreljala nekega črnca, ki so ga nato odpeljali v bolnico. Tu je rani podlegel, belopoltna druhal pa je mrtvega vlekla na prosto in njegovo truplo sežgala na grmadi. Kar je od njega ostalo, so poslali nazaj v bolnico. To se je dogodilo v Avgusti, Georgija, Zedinjene države. V Texasu divja drhal, v ogrinjalih ku Klux Klanov udara v stanovanja neljubih oseb, jih odpelje na prosto, sleče, pomaže v smoli in povla v perju. Nekatere tudi do nezavesti pretepejo. To ne delajo samo z radikalcji. Zadnje žrtve so bile tudi prominentni ljudje, med njimi en odvetnik in en šestdesetletni pomožni šerif. In koncem konca, da je lista umorov popolna, lahko omenimo še ustične umore. Pravih zločincev justica le malo dobi v roke. Zato obsoja rajše take, ki so “nevarni” sedanjim institucijam. Nicola Sacco in Bartolomeo Vanzetti sta bila nevarna. Obdolžena sta bila umora in obsojena na smrt. Delavske unije so potrošile tisočake za legalno obrambo in za propagando v časopisju. Žrtev niso mogli rešiti. Vse organizirano delavstvo v Italiji protestira proti tej obsodbi v deželi največje demokracije in svobode. Ameriške delavske unije in časopisje deluje naprej, da se te žrtve iztrga iz rok justice, ki je

le malokdaj justica, kadar se gre proti nasprotnikom sedanje družbe, ki je polna gnoja in mizerije.

Par tednov nazaj je bilo priobčenih v tem listu nekaj citatov Arthurja Brisbana o justičnih umorih. Kdor jih ni še prečital, naj to stori. Priobčeni so v 725. številki pod naslovom “Justični umori”. “Edinstvo”, ki je organ “očetov” frančiškanov, se niso dopadli. Čudno, kako morejo biti katoliški patri tako krvoželjni, s svojimi nazori tako v protislovju s svetim pismom in z božjo zapovedjo “ne ubijaj!” Nič ni čudno. Na njih ni duhovskega nič drugega, kakor ob cerkvenih obredih duhovnika ogrinjala. Drugače so navadni kramarji, slabši od najusiljivejših kramarjev. Sedaj so postali tudi agentje zavarovalnih družb. Ivan Zupan lahko iz tega črpa novo gradivo za razkrinkanje “agitatorjev” edine katoliške podporne organizacije v Ameriki. Zakrajšek se maščuje. Ker ga jolitska konvencija KSKJ. ni vpoštevala, ker mu je obrnila hrbet, je pričel agitirati za Kolumbove viteze, njegovi cerkovniki, organisti, in pisarčki pa so postali agentje zavarovalne družbe.

Jejarski trust bo znižal plače svojemu delavstvu za nadaljnih 20 proc. Plače navadnih delavcev bodo znašale 30c na uro, kar pomeni \$21 na teden za sedemdnevno delo po deset ur na dan. To je zelo patriotičen čin, kajti dežela mora priti čimprej v “normalni” tir. Vsi ljudje niso tega mnenja, ne strinjajo se z zniževanjem plač, ne z daljšanjem delovnih ur, ne z gonjo delodajalcev, ki hočejo nadomestiti “neameriške” unijske delavnice z odprtimi delavnicami, ki so v sogsalsju ameriške svobode in drugih ameriških tradicij. Te trdovratneže bo naučila ameriških manir Ku Klux Klan. Pred kratkim so sprejeli v to organizacijo na neki farmi v bližini Chicage 2,376 oseb. Vse ceste do farme so zastražili. Nihče ni mogel na farmo, kdor ni poznal posebnih znamenj kluxovskih vitezov, ali če ni imel dovoljenja. Tega pa so imeli le tisti, ki so se vpisali v Ku Klux Klan. Mnogi vtomobilisti so se morali vrniti na druga pota. Ob polnoči se je pričelo slavnostno sprejemanje članov z najrazličnejšimi ceremonijami. Baklje in klaska oblačila so dajale vsi ceremoniji misterijozen značaj. In ta misterijoznost vzdržuje to organizacijo v ospredju in potlačuje nazaj Ameriško legijo, ki je druga ameriška organizacija za stoprocentni patriotizem. Črncem se ne obeta nič dobrega. Tudi delavstvu ne, ako ne bo mislilo nekoliko globlje in spoznalo, da je stoprocentni patriotizem le krinka, s katerim ga hoče ameriška finančna oligarhija zaslužniti kakor še nikdar ni bilo.

Bivši francoski poslanik Poincare je pred nekaj dnevi dejal, da se je odprto sklepanje in razpravljanje v diplomaciji popolnoma ponesrečilo. Javna diplomacija je po njegovem mnenju nemogoča. “Še nikdar v zgodovini sveta ni bila diplomacija tako tajna kakor je danes. Zključki niso nikdar sklenjeni v koncilih, ampak v privatnih razgovorih med vodilnimi državniki, ki razpravljajo brez stenografov in tako zapisniki teh diskuzij nikdar ne zagledajo belega dne, ker jih ni. Zaključki se delajo brez obzira na javno mnenje, brez obzira na logiko, brez obzira na karkoli, in se opirajo le na politične nujnosti trenutka, v katerem se sklepajo.” Tako Poincare o diplomaciji. V tem ima prav, ni pa v pravem v trditvi, da se je javna diplomacija izkazala za fiasko. Javne diplomacije še nismo imeli, torej ni mogla biti fiasko. Tatovi, ki si razdeljujejo nakradene plene, ne razpravljajo javno, niti ne pišejo za-

pisnika svojih razprav. Kdor razume to, tudi razume, zakaj je današnja diplomacija zavita v večjo tajnost, kakor kedaj poprej.

"Razorožitev ali pa propad", je dejal G. W. Norris, governor Federalne rezervne banke. Navedel je tudi nekaj števil, kot slede: V Zedinjenih državah je bila povprečna družina petih oseb obdavčena pred vojno \$1.15 za dolgove, \$23.10 za armadne in mornarične stroške in 8.75 za druge zvezne stroške, skupaj \$33. Sedaj, po vojni, plača ta družina \$43.25 za dolgove, \$54.10 za vojne izdatke in \$117.45 za druge stroške zvezne vlade, skupaj \$214.80.

To je precej velik narastek davkov v teku petih let. In skoro vse gre v žrelo militarizma. Zato pravi Norris: "Ali razorožitev, ali pa propademo." Razoroženja ne bo. Morda se bo razorožitvena konferenca prihodnjega novembra v Washingtonu zedinila za omejitve oboroževanja, toda dežele se bodo pripravljale naprej, seveda za samoobrambo. Kaj pomeni samoobramba v jeziku današnjega sistema, je znano.

Kakorkoli obračate stvari, kakorkoli iščete izhod iz kriz, ki prepregajo svet, jih ne najdete, razun, če izberete en izhod, ki je mogoč: v socializem. Ker ni družega, bo moralo iti človeštvo skozi tega. Ampak sedaj še ni pripravljeno, še ni zrelo in dokler ne bo, bodo morali priobčevati slike, kakršne so v gornjih vrsticah. Ljudstvo misli le to, kar zna, kar je naučeno misliti. Velika večina ga pa sploh ne misli in za vso to večino misli tajna diplomacija, na tej večini sloni kapitalizem in militarizem. Sistem je tak, za kakršnega je ljudstvo zrelo. Kdor je spoznal to resnico, naj se pridruži tistim, ki navajajo ljudstvo, da bo znalo samo misliti, samo presojudati in se s tem vsposobilo za boljšo družbo kakor je sedanja. Ljudje se morajo naučiti spoznavati socializem.

Ameriški senator Joseph I. France je v Rigi, kamor je prišel iz Rusije, dejal, da so revolto v Kronstatu zadnje zimo podpirali Amerikanci, med njimi dr. Edward W. Ryan, komisar ameriškega Rdečega križa za baltičske dežele. Senator France je obljubil, da bo to obdolžitev dokazal v amerškem senatu. Ryan je časnikaskim poročevalcem zanikal, da bi on kdaj rual proti sovjetski Rusiji. — Fakt je, da razni "komisarji" iz Amerike in zavezniških dežel, ki delujejo v Rusiji ali pa v obmejnih deželah pod krinko raznih pomožnih akcij ali pa Rdečega križa, vrše le špijonsko službo in podpirajo kontra-revolucijo v Rusiji. Če pride kdo od teh ljudi sovjetski vladi v pest, pa dežujejo protesti, in časopisje je polno vesti o brutalnostih, ki se dogajajo v ruskih ječah in o teroriziranju proti tujezemcem.

Henry Ford je kupil železnico Toledo, Detroit & Ironton, ki jo upravlja zelo uspešno. Znižal je vozne cene, ko pa jih je skušal znižati drugič, mu jih Interstate Commerce Commission, ki je Zvezina institucija, ni dovolila. Zadnjič je znižal vozne cene 26. julija, za drugo znižanje pa mora čakati, da preteče gotov čas, kajti prenažno zniževanje ni zakonito. — Detroitški Henry prizadeva kapitalistom in sempatja tudi vladi vedno kake neprijetnosti.

Nepravi delavski boji.

Večina ameriških dalavcev je o svojih lastnih interesih še zelo nejasna. To se izraža najbolj v delavski politiki te dežele. Amerškemu delavstvu manjka vpogled v družabne razmere in znanje družabnih zakonov; zato ne pridejo do spoznanja, da je proletariatu vsa sedanja družabna organizacija nasprotna in da ni zanj rešitve v družbi, kakršna je sedaj.

Ameriški delavci so nasprotniki kapitalizma. Toda ta beseda ima zanje omejen in popolnoma nedoločen pomen. Da je kapitalizem družaben sistem, ki ne more biti v svojem bistvu drugačen, nego je; da je v kapitalizmu izkoriščanje nujno; da so gospodarske in politične razmere le dva pojavi ene in iste reči — to so večini tukajšnjega delavstva neznan dejstva, s katerimi se ni bavilo, ker je smatralo strokovno organizacijo za popolnoma zadostno orožje delavstva in strokovne boje za edine proletarske boje.

Do tistega spoznanja, ki ga daje socializem, se je priborila doslej le majhna četa ameriškega delavstva, majhna namreč, če jemljemo ogromno maso proletariata v Zedinjenih državah v poštev. Ta nesrečna enostranost, ki je kriva, da je tukajšnje delavstvo v mnogih rečeh daleč zaostalo za evropskim, učinkuje še sedaj in plodi sadove, ki so obžalovanja vredni. Delavci posnemajo v svoji politiki čisto slepo ostale interese in se poslužujejo sredstev, ki jim ne morejo prinesiti nobenega resničnega uspeha, ampak jih zadržujejo na poti do osvoboditve in jih obenem ponižujejo.

Neka posebnost ameriške politike je takozvana "lobby." Kakšna skupina, ki bi rada nekaj dosegla, si napravi takorekoč v veži parlamenta svoj stan in skuša vplivati na zakonodajce v interesu svojih želja. Prvi pogoj take "lobby" je, da poišče stike s čim večjim številom poslancev in da skuša trajno nanje vplivati; pravi ideal je, da jih ima takorekoč privezane.

Po domače ni to nič drugega, kakor večna nadlegovanje poslancev. Temeljna misel je ta: Toliko časa ti ne dam miru, da mi ustrežeš, ker moraš spoznati, da se me na drug način ne iznebiš. V tem smislu je vsako sredstvo pritiska dobro.

Velemojstri te taktike so bili prohibicionisti. Nobena legislatura, noben mestni svet, niti kongres v Washingtonu ni bil varen pred njimi. Z avdicami, a svojo prosto navzočnostjo, z vsakovrstna večinoma malovredno literaturo so vplivali na poslance in znali biti pri tem tako nadležni, da bi jih v tem ne prekosili niti najdrznejši zavarovalni agentje. "Lobby" prohibicionistov je bil organiziran do popolnosti, imel je na razpolago velika množna sredstva, odedal se je s hinavsko ameriško moralo in tako se mu je posrečilo, da je vplel v svoje mreže večino poslancev. Zanimivo je, da mnogi izmed poslancev, ki so se udingjali prohibicionistom, ne verjajo v prohibicijo in sedaj sami kršijo 18. dodatek k ustavi.

"Mokrači" se v početku niso mnogo ozirali na prohibicionistične lobijiste. Smatrali so pač, da se Amerika ne bo nikdar "pošušila", toda v tem menju so se varali. Sedaj zvone po toči z lobijizmom. Poslužujejo se enake taktike, kakor preje prohibicionisti. Laž, obrekovanje in podobne čednosti grajo veliko vlogo, največjo pa še podkupovanje lažki direktno ali indirektno.

Vsakovrstni kapitalistični interesi se dajo na enak način zastopati v parlamentarnih predsobah. Njih delo je še najlažje, ker kapitalistični "ljudski" zastopniki vedo, komu so odgovorni.

Potem prihajajo militaristi, pa pacifisti, pa razni kupčevalci, pa "ugledna" društva in vsi si ustavljajo svoje "lobby" za svoje interese.

Ta mešetarski način je sam na sebi obsodbe vreden. Parlamenti nimajo služiti posameznim skupinam, ampak ljudstvu sploh. Tako vplivanje enostranskih interesov pa mora z malenkostnimi oziri svirati veliko delo; in ker poslanci tudi niso sami veliki, jim večno predstavljanje malih slik omejuje obzorje in jih pripravlja do tega, da pozabljajo ob malo važnih rečeh na zelo važne. Pri vsem tem pa je praktičen uspeh tega večnega moledovanja po predsobah zelo majhen. Če mora poslanec neprenehoma sprejemati zastopnike raznih, večinoma nasprotujočih interesov, se kmalo navadi, da napravi vsakega prijazen obraz, da ima za vsakega pripravljeno ljubeznivo, a prazno frazo, njegovo uho postane avtomat, ki sprejema besede, ne da bi se misel barija z njimi. Delajo pa poslanci tisto, kar zahtevajo interesi skupine, ki jim je pomagala do izvolitve.

Tudi ameriško delavstvo se poslužuje lobijizma. V Washingtonu se najdelo v predsobah zbornice zastopniki ameriškega strokovno organiziranega delavstva, ki moledujejo sedaj za to, sedaj za ono reč. Pritem se opirajo na takozvane "delavske prijatelje" v zbornicah. Gompers pač še ni spoznal in nikoli ne bo, da si z lobijizmom ameriško delavstvo ne bo priborilo svojih pravic.

Kar velja za washingtonsko zvezino zbornico, to velja za legislature raznih držav. Državne delavske federacije istotako pošiljajo svoje agente v veže zbornic, da pridobivajo poslance za to ali ono predlobo, ki bi imela biti v korist delavstvu. Tu se ne vpraša, ali je dotični poslanec veljak republikanec ali demokrat. Da ima le glas v legislaturi, pa je dovolj.

Teoretično se to prav lahko utemelji. Kje pa je kaj, za kar se ne bi mogla sestaviti primerna teorija? "Poslanci so izvoljeni od ljudstva; zastopati morajo vse ljudstvo; mi smo največji del ljudstva, torej morajo nas najbolj zastopati; povejmo jim tedaj, kaj pričakujemo od njih, pa bomo dobili."

Tako izgleda stvar čisto logično. Le v resnici ni taka. Poslanci niso bili izvoljeni kot zastopniki ljudstva, ampak kot republikanci, demokrati, prohibicionisti itd., to se pravi kot zastopniki določenih strank, kot glasniki gotovih interesov. Če pa pogledamo te stranke količkaj natančneje, spoznamo, da zastopajo vse skupaj kapitalistične interese; različne kapitalistične interese, eni velekapitalistične,

drugi srednjekapitalistične, eni interese alkoholne, drugi interese sodovske industrije, ampak vsi skupaj vendar kapitalistične interese.

Velika, usodopolna zmeta delavcev je pa ta, da morejo zastopniki kapitalizma zastopati tudi proletarske interese. Ne da jih nočejo; ne morejo jih, ker ne more nihče iz nasprotij napraviti soglasja.

Kapitalistični zastopniki lahko napravijo delavstvu kakšno majhno darilo, ki ne boli kapitalistov in se ne dotakne kapitalističnega sistema. Kadar jim njihovi gospodarji dovolijo kaj takega, tedaj se radi pokažejo v luči delavskih prijateljev. Toda take malenkostne koncesije morajo delavci vedno na drugi strani poplačati; vse take pridobitve vise v zraku, ker jih tisti, ki so jih dali, zopet lahko vzamejo. Glavno je pa to, da utrjujejo kapitalistični sistem, namesto da bi ga omajale. Delavci se privadijo drobtinam, ki padajo z mize, pa pozabijo, da so njihove pravice na mizi. Zadovoljujejo se z moledovanjem, pa opuste boj.

Milost ne more rešiti delavskega vprašanja. Če hočejo delavci s parlamentom kaj doseči, ne smejo trpeti, da sede v njem njegovi nasprotniki, do katerih nimajo druge pravice kakor prošnja in ki lahko nekoliko prošnje uslišijo ali pa vso skupaj odklonijo, kakor se jim ljubi. Dobiti morajo parlament v svoje roke, da lahko sami tam odločajo. Svoje lastne zastopnike morajo imeti tam ki so zavezani, da zastopajo njihove interese in izpolnjujejo njihove zahteve. Skratka: Zavladati morajo v politiki, ne pa prosjačiti.

Za to je pa treba spoznanja, da ni sovraštvo do posameznega kapitalista razredni boj. Razumeti je treba kapitalistični sistem in razredno organizacijo družbe. To se pravi: Naučiti se je treba socializma. Kadar bodo ameriški delavci socialisti, ne bodo beračili, ampak se bodo bojevali, ne za drobtine, ampak za celo pogačo.

Malokje se stori toliko za zdravje mladine, kotlikor na Švedskem, kjer se goji šport in telovadba za dečke in deklice po šolah z isto resnostjo kakor ostali predmeti. A tudi kopanje in plavanje goje že okoli deset let. V Stockholmu imajo urejeno ne le poletno kopel za šolarje in šolarice vseh šol, nego tudi zimsko kopel, kjer se kopljejo učenci in učence vsak drugi teden v topli vodi. Te zimске kopeli so urejene za deset učencev ali učenk; imajo banje in tuš. Kopajoči dobe milo, ščetke, rokavice za pranje in brisače. Drug družega namili, masira in tuša. Iz banje gredo kopalec lahko v velik bazen, v katerem se more kopati 20—30 otrok skupaj. V vodi smejo ostati 20—30 minut. Vsak teden se kopljejo dečki tri dni in deklice tri dni. Po kopanju mora ostati mladina celo uro še v kopeli, da se ne prehladi. Kožne bolezni in otekline žlez so skoraj popolnoma izginile. Otroci imajo mnogo smisla za snažnost v šoli in za čistost svoje obleke. Nadejajo se, da se jim s kopanjem vcepi za vse življenje ljubezen do čistoče in reda.

Izrabljanje veteranov svetovne vojne v graftarske namene.

V Chicagu in po vseh drugih krajih so se ustanovile razne organizacije, ki imajo za cilj voditi pomožne akcije v prid tiših bivših vojakov ki so sedaj brez zaslužka in brez sredstev. V teh "pomožnih" organizacijah so člani vojaki, največ pa je takih, ki niso nikdar služili v armadi, vojakov pa imajo v organizaciji le toliko, kolikor jih potrebujejo za kupčijske namene.

Stanovanja obiskujejo razni ljudje, ki imajo na sebi vojaške uniforme, ali pa le nekaj kosov vojaške obleke, toliko, da se razvidi, da so bili vojaki, in nabirajo prispevke za razne vojaške kuhinje, prenočišča in podobne reči. Le malokdo si upa odkloniti prispevek, in tako se je izvabilo od ljudi na tisoče in tisoče dolarjev, nihče pa ni na jasnem, kje in kdo so te organizacije, ki s tako vneto skrbjo za bivše vojake.

Razne trgovske firme se poslužujejo drugega načina. Poiščejo bivše vojake, katerih je veliko brez posla, jim dajo potrebne instrukcije, založe z blagom, kot so n. pr. slike, lepotečje, razno hišno orodje itd., katerega prodajajo bodisi po ulicah ali pa po stanovanjih. Bivši vojaki, ki prodajajo to blago, morajo v prvi vrsti poudarjati, da gre dobiček od te prodaje v prid bednim vojakom. V resnici pa gre masten dobiček v blagajno firem, vojaki pa, ki zanje prodajajo izdelke, dobe le primerno provizijo. Če pride v hišo navaden agent, se ga je lahko odkrižati. Težje je odsloviti vojaka, ki je služil, vsaj po njegovem zatrdilu, na bojiščih v Franciji, in je sedaj kajpada v veliki potrebi. Patriotična dolžnost torej zahteva, da se nekaj kupi od njih.

Izrabljajo se tudi kraji, kjer se shaja mnogo ljudi, n. pr. pikniki, shodi, razstave, kot je bila na čikaškem municipalnem pomolu in vsi prostori, kjer je prilika nabirati prispevke med velikim številom ljudi. Tu prodajajo kake male slike, ali pa brezpomembne znake s kakim patriotičnim geslom in podobne stvari. Bivši vojak ti ponudi predmet in pojasnuje, da daj zanj kolikor hočeš, kajti denar gre v prid tistim bivšim vojakom, ki ne vedo, kje bodo jutri jedli in spali. In ljudje jim dajejo kvodre in tudi več. Kdo kontrolira ta denar? Nihče.

V pomožne fonde za bivše vojake so kolektali tudi bivši častniki, ki so imeli na sebi častniške uniforme, ki so kazali njihov oficirsko stopnjo v armadi. Seveda so nabrali velike svote za razne vojaške kuhinje in v druge fonde. Toda ko se je nekaj ljudi pobrigalo pogledati nekoliko za temi ljudmi, se je izkazalo, da niso bili nikdar častniki in nekateri, ki so se predstavljali za bivše vojake, sploh niso bili nikdar v armadi. Pričele so se preiskave in sedaj pridejo krivci, kolikor jih je v Chicagu, pred zvezino veliko poroto.

Vojaki, veterani svetovne vojne, imajo svoje priznane organizacije. Mnogo jih je v Ameriški legiji, naprednejši elementi so v organizaciji Veteranov svetovne vojne. Obe sti obljubili svoje sodelovanje z oblastmi, da se prepreči nadaljno prazenje ljudskih žepov na korist posameznikov in tvrdki pod krinko vojaške dobrotelčnosti. Bil je že skrajni čas, kajti kolektorji so nastopali zelo arogantno, kajti oni so "tvegali svoje življenje za deželo in tisti, ki niso bilo na bojiščih, morajo biti vsaj toliko patriotični, da kupujejo stvari, ki jih prodajajo vojaki in prispevajo v pomožne fonde, v katere nabirajo vojaki.

Če so bivši vojaki v potrebi, bodisi vsled bolezni ali karkoli, naj skrbi zanje država. Izrabljanje simpatij do njih med širokimi masami ameriškega ljudstva v prid individujev in dvomljivih tvrdk pa naj se z vsak način prepreči.

Koncem konca je dobro, da je tudi to izrabljanje, ki ga ljudstvo direktno čuti, pomagalo odpreti vsaj nekaterim očim, da ni vsaka zastavica, vsak kos vojaške uniforme in zvezdnatih znakov znamenje patriotizma, ampak je le krinka in sredstvo za bogatenje nekaterih. Patriotizem v kapitalistični družbi je kapitalistični patriotizem.

Lenin in njegova politika.

V "Chicago Herald and Examiner" in druge Hearstove liste pošilja svoja poročila o utisih v Rusiji Louise Bryant, ki se je pred nedavnim vrnila iz sovjetske Rusije. Louise Bryant je bila žena pokojnega John Reeda, ki je umrl leta 1920 v Moskvi. V naslednjem podajamo eno poročilo Bryantove o Leninu in njegovi noči ekonomski politiki.

Lenin se drži na krmilu vsled istih temeljnih vzrokov, kakor Lloyd George. Kadarkoli pride do kamna, katerega ne more preskočiti, gre okoli njega.

Miljukova in Kerenskijeva vlada je bila več ali manj starokopitna in kot take se v danih razmerah niso mogle vzdržati. In dobro si je utisniti v spomin, da brez obzira, kako daleč morajo iti ruski komunisti nazaj — tudi če morajo iti vso pot nazaj v kapitalizem, kar so s svojimi novimi zakoni in naredbami storili — bo ostal Lenin gospodar situacije in umikanje se bo vršilo v redu in ne bo ugrožalo Leninove politične moči.

S pomikanjem svoje vlade na desnico si Lenin ne prizadeva skrbi kar se tiče konservativnih elementov. Višji sloji so praktično iztrebljeni iz ruskega življenja in gotovo je, da imajo zelo malo moči in so brez političnih pristašev. Velika masa ruskega ljudstva — kmetje — so prišli v posest zemlje in slede z veliko naglico poti francoskih kmetov po francoski revoluciji.

Priznavajo svojo buržvazijo.

Lenin je v nekem svojih zadnjih govorov med drugim dejal: "Mi moramo gledati v obraz dejstvu, da je postala Rusija država male buržvazije."

Rusija je postala dežela malih kmečkih posestnikov, ki hočejo trgovati in ki hočejo denar. Izven krajev, prizadetih vsled suše, žive ruski kmetje v boljših razmerah kot kedaj poprej in njihov pritisk na centralno vlado postaja silnejši, tako da je Lenin na zadnjem komunističnem kongresu izjavil, "da se moramo, ali boriti proti zmagovitim kmetom, ali pa napraviti z njimi kompromis". Lenin je za kompromis.

Vsi komunisti ne soglašajo z novo Leninovo politiko. Ker grozi deželi pomankanje, ker kmetje vedno hujše pritiskajo s svojimi zahtevami, in ker Lenin želi koperacijo in pomoč od zunanjega sveta, je prišel pred zbor svoje stranke in ga je vprašal za potrditev njegovih odredb, ki omogočajo privatno lastovanje trgovin in manjših tovarov. Neki komunist je vstal in imenoval Lenina izdajalca revolucije, ki zasluži, da se ga ustrelji. Lenin je hladnokrvno odgovoril, da je pri-

ki na zbor zato, da bo ustreljen, nakar je nadaljeval z škratijo.

Ima sovražnike v stranki.

Razumljivo je, da se marsikateri čitatelj vprašuje, kako Lenin premaguje opozicijo voditeljev v njegovi stranki. Na primer, ameriški listi so vedno polni poročil o sporih med Leninom in Trockijem. Fakt je, da ni bil Trockij še nobenkrat v resni opoziciji proti Leninu, ampak v komunistični stranki je nekaj vodilnih sodb, kot n. pr. ga. Kolontaj, ki obstruirajo Leninovo politiko.

Ga. Kolontaj ima velik pogum in močan nastop, toda v hrezt večjega števila pristašev. Vsi močni voditelji so z Leninom; Krasin, Litvinov, Čičerin in Kamenjev so na njegovi strani. Krasin je za Leninom najmočnejša osebnost v Rusiji, ampak Lenin je nad vsemi. On ima izredno sposobnost političnega borca. On ne odneha v razpravah preje, da zmaga njegova strau.

Zmage Leninove frakcije na konferencah v ruski komunistični stranki pomenijo mnogo več, kot pa se navadno domneva. Leninove zmage na teh konferencah so vzrok, da se vzdržuje na površju moči. Če število komunistov nasprotuje Leninu pred glasovanjem o zadevi in je pri glasovanju večina za Leninove načrte, kar se vedno zgodi, potem mora manjšina brezpogojno sprejeti odloke in naredbe večine. To je, kar imenujejo strankino disciplino in nikjer ni tako strogo izvajana kakor v ruski komunistični stranki.

Armada z Leninom.

Edina opozicija, ki jo jemlje Lenin resno in proti kateri se vstrajno bori, je opozicija v njegovi stranki in opozicija socialnih revolucionarjev. Vse druge opozicije konservativnejšega značaja mu ne prizadevajo skrbi.

Drugi vzrok, da se je Lenin ohranil na površju moči ruske vlade je v tem, da je armada na njegovi strani. Skoro vsi častniki so komunisti. Stotine jih je bilo izsolanih in izvežbanih v vojaških šolah, katere je ustanovil Trockij. Z vojaštvom se zelo dobro podopa in hrano imajo izvrstno. Pomanjkanje v centralnih pokrajinah Rusije vojaštva ne bo zadelo, ker se bodo čete koncentrirale v krajih, kjer e dovolj živil.

Fovrnitev v civilno življenje ne ugaja večini sedanjih ruskih vojakov, pač pa so vzljubili vojaško življenje v toliki meri, da ne marajo slišati o demobilizaciji. Lenin je pred nekaj meseci pisal o armadi, kjer pravi, da je mnogo mož bilo v vojnah toliko časa, da so postali profesionalni vojaki. Edina opozicija, ki jo ima sedaj ruska armada, so raztrešene čete ukrajinskih banditov, ki še vedno nadlegujejo ljudstvo in katerim je težko priditi do živega.

Novih generalov, ki bi mogli organizirati nove upore proti sovjetski Rusiji, sedaj ni. Stari pa so diskreditirani in izčrpani. Z Wranglom ni nič, družih pa, kakor rečeno, ni. Poljska ni v stanju napraviti mnogo škode, Francija in Anglija pa si ne moreta privoščiti novih protirevolucionarnih pustolovščin. Sovjeti imajo čista pota do robov Indije, katera so si napravili s pogodbami, ki so jih sklenili z državami v Mali Aziji, poleg tega pa imajo koncentrirano veliko armado v Turkestanu, Japonska nevarnost je daleč.

Sovjetska vlada je bila pripravljena oddati v najem Kamčatko Vanderlipu, ko je prišel prvič v Rusijo, ker so vedeli, da jo bodo zasedli Japonci tako ali tako, kar so potem tudi storili; sovjetski vladi se je zde-

lo pametnejše oddati Kamčatko v najem ameriškemu sindikatu, ker bi jo Amerika lažje protektirala kakor pa Rusija.

Nedvomno je mnogo naših politikov mnenja, da bo imela pomožna akcija v Rusiji enak efekt kakor na Ogrskem. Ampak so v zmoti, kajti Lenin ni Bela Kun.

Štirinajst točk za socialiste.

1. Ne prihajaj k sejam, toda če se katere udeležiš, pridi pozno.

2. Če prideš na sejo, najdi napake v delu odbor-nikov in drugih aktivnih sodrugov.

3. Ne pusti se izvoliti v noben odbor, ker je lažje kritizirati delovanje drugih, kakor pa da bi delal sam.

4. Kljub temu — delaj se jeznega, ako nisi izvoljen v urad ali imenovan v kak poseben odbor in napadaj "mašino", ki te zapostavlja. Če pa si vseeno imenovan ali izvoljen v kak odbor ali odsek, ne prihajaj k sejam.

5. Če te predsednik seje vpraša, da povej svoje mnenje o kakih zadevi, odgovori, da nimaš ničesar povedati.

6. Napravi le toliko, kolikor je absolutno potrebno; ampak kadar si drugi zavijajo rokave in delajo za stvar kolikor morejo, se pritožuj, da je stranka ali lokalna organizacija pod popolno kontrolo "klike."

7. Zadržuj prispevke v strankine fonde dokler je mogoče, ali pa jih sploh ne odpošlji.

8. Ne trudi se pridobivati nove člane.

9. Kadar socialistični klubi prirejajo družabne sestanke z zabavnim programom, da se ustvarja med članstvom boljše razpoložneje, se pritožuj, da se lahko miselno trosijo sredstva iz blagajne.

10. Če socialistični klub ne prireja nobenih socialnih funkeij, govori okoli, da je klub mrtev.

11. Kadar se udeležiš seje, glasuj, naj se prične kaka akcija, ko pa prideš domov, deluj ravno nasprotno od stvari, za katero si glasoval.

12. Govori za sodelovanje drugih s teboj, toda nikdar ne sodeluj ti z drugimi.

13. Če stranka napreduje, se pritožuj, da je izdala svoja načela; če stranka ne napreduje, se pritožuj, da umira.

14. Poleg vsega, ne imej nikdar dobre besede za evojelega sodruga, za tvojo stranko, ali za program tvoje stranke.

(Pripomba. Če se s temi točkami ne strinjaš, deluj ravno nasprotno kot one določajo.)

Ekonomski sistem kakršen je v današnji družbi, ni dober. To priznavajo mnogi, ki niso socialisti. Ampak socializma tudi ne marajo, dasiravno ne morejo nuditi nobenega načrta za izboljšanje gospodarskega sistema, socialističnega pa odklanjajo. Tudi med nami se dobe taki ljudje. Kritizirajo kapitalistični družabni stroj, napadajo ga, toda pri tem ne pozabijo blatiti socialistov. Kam naj se prištevata take kreature, ker niso ne ptič ne miš?

Če velja za vse sloje človeške družbe, da so med njimi lahko dobri in slabi ljudje, velja to tudi za ^{razn} monarhov. Tudi kralj ali cesar ali papež je lahko lump in zločinec. Toda zaradi njihovih lumparij morajo trpeti celi narodi. Čemu jih je torej treba?

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

Dopisi.

CHICAGO, ILL. — Na seji kluba št. 1, J. S. Z. se je določilo iz klubove blagajne \$40.00 v pomožni fond ruskemu ljudstvu, ki je prizadeto vsled velikega pomanjkanja, \$10.00 pa so prispevali nekateri člani na seji. Drugi so vzeli nabiralne pole s seboj.

Klub je sklenil obdržavati tudi to jesen šolo za državljanstvo, v zimski sezoni pa predavanja.

Na Silvestrov večer priredi veselico, kakor vsako leto.

V nedeljo dne 4. septembra priredi socialistična organizacija okraja Cook (Chicago) velik piknik v Riverview (Western Ave. in Belmont Ave.) Zadnjega njenega piknika v ravno tem parku se je vdeležilo nad 15.000 ljudi. Sodrugom in sodruginjam priporočam, naj se tega piknika vdeleže in agitirajo zanj. Vstopnice se dobe v uredništvu Proletarca, pri s. F. Godina, sodruginji Tauchar in drugih.

Klub št. 1 zboruje vsak tretji petek v mesecu v dvorani SNPJ. Apeliram na tiste, ki še niso člani, dasiravno simpatizirajo z našim gibanjem, da se nam pridružijo in pomagajo aktivno sodelovati pri naših akcijah in v agitaciji za socializem. — *Tajnik.*

SPRINGFIELD, ILL.—Ker sem reden čitatelj Proletarca in Prosvete, mi tudi ni ušel izpred oči dopis, priobčen v 181. številki Prosvete z dne 6. avgusta, v katerem eden rojak kritizira drugega radi njegovega dopisa v Proletarcu. Pisec dopisa v imenovani izdaji Prosvete je John Goršek starejši, v katerem kritizira vodstvo tukajšnjega socialističnega kluba in mu očita nedelavnost. Obregnil se je tudi ob pevsko društvo. Namiguje, da je prvi vzrok, če ni napredka, slabo vodstvo, ki je cokolj napredku.

"Treba se je prijeti resnega dela." To je resnica in vsi, ki smo za tako delo, mu potrdimo ta izrek. Nesreča pa je, da se le malo ljudi drži tega pravila, kajti samo klci, "treba se je prijeti dela," še ne pomenijo, da se taki ljudje sploh primejo kakega dela. Navadno spe in če bi bili vsi taki, ne bi bilo ob Novem letu niti potrebno zapisati 1922, ampak bi lahko kar naprej ostalo 1921. Tako delovanje pomeni "rakovo" pot in socializem bi ne napredoval, če bi ga propagirali ljudje, ki jim ni za delo v organizaciji, v katero celo niti sami ne spadajo. Dopisnik, če se ne motim, je bil že sam duša vodstvom v okrožju našega gibanja; bil je tajnik, zastopnik, organizator in ne vem kaj še vse. Ali pa more sedaj reči, "glejte, to so sadovi mojega dela, to je napredek vsled mojih aktivnosti?" Saj ne gredo stvari tako gladko. Ljudje se ne prebujajo iz duševne lenobe s čudeži. In mnogi ljudje, ki so bili včasih aktivni, so se hitro umaknili. Če je to znamenje zavednost in aktivnost, ne vem, vendar pa smatram, da ni. Morda misli kdo drugače, tisti namreč, ki le pri bari povdarjajo svoj socializem.

Rad pa bi dopisnika vprašal za dokaze pri njegovi trditvi, da se tukajšnji agitatorji ne brigajo za socialistično propagando. Po mojem mnenju bi moral to boljše vedeti tudi glavni urad J. S. Z., kot pa tukajšnji dopisnik. Ne morem razumeti, zakaj bi glavni urad J. S. Z. ne skušal najti drugih ljudi za socialistično agitacijo v tej naselbini, ako sedanji zanemarjajo svojo dolžnost.

Nadalje omenja, da se dotični, kateremu odgovarja, "trka na prsa, da je socialist". Če je človek organiziran, če aktivno deluje za socialistično organizacijo, če je sam njen član, ni ravno treba, da se trka na prsa. Če pravi o sebi, da je v socialistični organizaciji, se mu še ne more očitati "trkanje na prsa". Popolnoma opravičena pa je taka kritika napram tistim, ki niso organizirani sodrugi, ki ne sodelujejo v socialističnemu gibanju, ki pa vendarle radi nadevajo socialistično krinko. Očitati neznanje o socializmu tudi ni uместno. Tudi dopisniku ne bi škodilo, če bi se nekoliko bolj poglobil v socialistične nauke.

Kdor vpoštevata ta nasvet in spozna socializem, pride pred ysem do zaključka, da mora biti organiziran,

ako hoče kaj šteti v armadi razredno zavednega delavstva. Tudi sod. Oven je na svojem zadnjem shodu v Springfieldu dejal, da je mnogo takih socialistov, ki rešujejo delavstvo pri barah ali v družabnih pomenkih, toda če se enega ali drugega vpraša: "Kje si organiziran?", se pa ogiblje dati pravi odgovor, ali pa bo dejal, da je boljši socialist ravno zato, ker ni organiziran. Torej, "kje si organiziran?" "Nikjer". — "Kam spadaš?" "Nikamor". "Kaj si?" "Nihče". Tako je karakteriziral Oven socialiste, ki niso nikjer in nihče in ne spadajo nikamor.

Dopisnik se še spominja klubove seje, na kateri se je delovalo, da bi se naročilo vse slovenske liste in razne knjige za S. N. Dom, toda na klubove stroške, ki pa nima take blagajne, da bi mogla brez škode za agitacijo strpeti take izdatke. Ker ta stvar ni bila prejeta je gorji imenovani dopisnik zahteval svojo kužnico nazaj in zadeva je bila končana.

Nikomur, ki je izven socialistične organizacije, ne more biti dolg čas, kajti družba delavstva izven socialistične organizacije je še velika. Ampak ako kdo noče delati v organizaciji, dasiravno se šteje, da pozna socialistično delo, naj se vsaj ne spodtika ob tiste, ki skušajo in hočejo delati. Komur je res za napredek organiziranega razredno zavednega delavstva, naj se pridruži njegovim vrstam, naj postane bojevnik za ideale pravičnosti. To je pot, po kateri bi morali korakati mnogi slovenski delavci, ki pravijo, da so socialisti, pa se niti ne potrudijo, da bi postali člani socialistične organizacije.

Glede pevskega društva en nasvet: ne delajte prepira. Dopisniku bo morda še znano, da je nastal ne sporazum na Novega leta, pri katerem on ni bil popolnoma nedolžen. Na vprašanje če so vsi člani pevskega društva tudi člani kluba, bi stavlil nasprotno vprašanje: Ali ste vi, vsi tisti, ki se prištevate naprednim in zavednim delavcem, v socialistični organizaciji?

Debata je dobra za poučevanje, ne pa za osebno napadanje. Kadar pride, naj se prizadeti kar oborože z dokazi.

Kdo sem, me dopisnik pozna. Nisem eden prvih coklarjev, mogoče da sem drugi ali tretji, ne vem.

Uredništvo "Proletarca" ni naklonjeno dopisom, katerih tendenca so osebni spori. Nismo nasprotni taki kritiki, ki razgalja nedelavne ljudi, ali take, ki slepomišijo pod raznimi krinkami, da zavajajo delavstvo. Na svetu je mnogo takega, kar zasluži razgaljenja in ostre kritike in takim spisom so kolone Proletarca otvorjene.

Ni nam znano, iz kakšnih motivov se je porodil springfieldski spor. Vemo le, da če je med prizadeti resna volja za delo v socialističnemu klubu, je v njem prostora za vse dovolj, ki jim je socializem več kot puha fraza. Goršek je bil svoječasnno aktiven sodrug. Ali ne bi mogli sedaj najti kak izhod, da se bi nasprotja med sedanjimi aktivnimi člani kluba in med tistimi, ki so bili aktivni v prejšnjih časih, ublažila in se bi napravil sporazum za skupno delo? Popolnega soglasja nikdar ne bo, ker ljudje nismo ustvarjeni za take kreature, ki bi samo kimalo, eden pa bi čital evangelije in dajal ukaze. Čisto lahko pa se ljudje, ki se prištevajo k enakemu prepričanju, zedinijo v eni organizaciji in delajo za to organizacijo, ki je v tem slučaju socialistični klub. Uredništvo Proletarca želi, naj prizadete osebe v Springfieldu ne tirajo osebnih bojev, če so osebni boji, predaleč, ako je mogoče sporazum. — Ured.

Osemurni, sedemurni, šesturni delavnik je le pripomoček socializma. Pomnožitev prostega časa v sedanjih družbi ni cilj socialističnega gibanja, ampak le sredstvo, brez kterega ne moremo doseči pravega socialističnega cilja.

Iz upravnštva.

Zastopnikom 'Proletarca' se je prijavil s. John B. Mihelich iz East Helene, Montana. Ker poznamo Mihelicha kot vstrajnega agitatorja še iz prejšnjih let, smo prepričani, da je četa Proletarčevih agitatorjev pridobila z njim energična delavca. Sploh je s. Mihelich tudi dosedaj sodeloval pri agitaciji za širjenje tega lista, toda v bodoče obljublja delati še aktivnejše. Želimo da se oglasijo posnemalci tudi iz drugih naselbin.

V zalogi Proletarca je precejšno število del najboljšega ameriškega socialističnega pisatelja Upton Sinclairja. "Brass Check" je knjiga, v kateri pisatelj jasno osvetljuje korupcijo, gnilobo in nepoštenost ameriškega žurnalizma. Vsakdo, ki hoče dobiti v žurnalizmu jasnejši vpogled, bi si moral naročiti to knjigo in jo prečitati. "King Coal" je povest premogarjev, ki opisuje boje v zadnji veliki stavki premogarjev v južni Coloradi. "The Profits of Religion" je študija verstev. Človek, ki samo zabavlja čez "farje" in se norčuje iz cerkvenih obredov, ne ve nič o verstvih. Kdor hoče spoznati prostituiranje krščanskih religij v Ameriki za interese kapitalizma, naj naroči to knjigo. "100%" je "povest patriota." Tudi to knjigo toplo priporočamo našim čitateljem. V nji slika pisatelj funčko "stoprocentnega" patriotizma, katerega podpirajo in podpirajo mogočni denarni interesi. Povest je veskoti zanimiva in vsakdo, ki je dovolj zmogen čitanja angleščine, mu ne bo žal ur, ki jih bo zapravil s čitanjem te povesti. Kdorkoli je zmogen dovolj angleščine, naj naroči vse te knjige. Pri čitanju bi vam lahko pomagal k razumevanju nekaterih izrazov Kernov Angleško slovenski besednjak, ki se ga dobi pri založniku v Clevelandu. V zalogi imamo tudi knjigo "Debs, His Authorized Life and Letters". Kdor hoče od bližje spoznati socialističnega borca Debsa, naj prečita to knjigo.

V zalogi imamo razne slovenske knjige, katerih imenik je razviden na drugem mestu v tej izdaji. Ves eventualen dobiček od prodaje knjig se porabi za pokrivanje primanjkljaja pri Proletarcu. Vpoštevajte to in naročajte knjige od nas.

F. S. iz Aurore, Ill., nam piše med drugim: "Vem, da mi je naročnina na "Proletarca" potekla, toda je nisem mogel prej ponoviti, kar boste lahko razumeli, če povem, da sem brez dela že od meseca januarja. Vsakemu delavcu se morajo v tolikem času izčrpati gnotna sredstva. "Proletarca" pa ne pustim, dokler bom mogel čitati. Priloženo je celoletna naročnina in 50c lista v podporo.

Kar se tiče agitacije za pridobivanje novih naročnikov, je stvar v tej naselbini težavna. Imel sem slabe skušnje v tem oziru, kakro tudi pri poizkusih ustanovitvi socialistični klub. Ob priliki Ovnovega shoda se jih je vpisalo 13 oseb, toda naslednjo nedeljo, ko bi se imela vršiti ustanovna seja, je prišel samo eden. Hipnemu navdušenju je sledilo hipno ohlajenje. Nekteri so se potem še posmehovali in norčevali, seveda zahrbitno. Če bi se šlo za kaj nazadnjaškega, bi bili uspehi boljši."

Dopisniku iz Aurore radi verjamemo, da je agitacija za širjenje Proletarca in socialističnih idej težka, posebno v sedanjih časih. Masa je pač nezavedna in med njo ni bila agitacija še nikdar lahka. Vedno in povsod so se našli zaslepljeni in omalovaževali delo tistih, ki so orali ledino in polagali temelje organizaciji, katere naloga je pripravljati pot v boljšo družbo — v socialistični sistem. Taki ljudje nas seveda ne smejo ovirati, pač pa nam morajo biti še v spodbudo za še intenzivnejše delo v agitaciji za socializem. Tudi tisti, ki se nam danes v svoji ignoranci posmehujejo, bodo prišli za nami, če ne oni, pa njihovi potomci. Ljudje žive pač v zmotah in naša naloga je, da jih jim odkrivamo. Nekateri jih kmalo spoznajo, drugi zopet ne. Mi pa nadaljujmo delo, ne oziraje se na levo ali na desno.

Popravek. — V zanjí notici iz upravnštva glede ustanovitve novega kluba se nam je vrnila neljuba pomena. Glasiti bi se moralo, da se nov klub ustanovlja v SHEBOYGANU mesto RACINE, Wis.

Upravnštvo ponovno apelra na tiste, katerim načrta potече, naj jo čim hitreje poravnajo. Kdar razpošljemo tirjatve, želimo, da nam prizadeti odpišejo kakor hitro mogoče. Ob enem ne pozabite opomniti še vašega znanca, naj se naroči na Proletarca. Pomnite, da je Proletarec edini socialistični list, glasilo in last socialistične organizacije. Noben radikalen list nič ne pomaga, če nima za seboj organizacije, ki bi vodila akcije, kakor je na primer sedanja pomožna akcija za Rusijo od strani Jugoslovanske Socialistične Zveze. Kaj tudi pomagajo vsi simpatični članki in novice v prid Rusiji, če pa se ji ne more nuditi nobene organizirane pomoči. Opozarjamo, da pazite zopet sedaj, koliko odkritosrčnega radikalizma je pri slovenskem časopisju v Ameriki. Ali bodo podprli akcijo JSZ. in njenega glasila Proletarca za nabiranje prispevkov v ruski pomožni fond? Ali pa bodo samo pisali "simpatično" za Rusijo, ker tako ugaja njihovim čitateljem?

Proletarec je vsled sedanje krize hudo prizadet in sodrugom polagamo, naj to vpoštevajo ter se potrudijo, da se agitacija za list poživi. Kdor je za organizacijo, kdor je za socialistični list, ki propagira organizirano delo v socialistični organizaciji, bo gotovo delal za razširjenje Proletarca. Kdor ni, komur zadostujejo le neslani napadi na kapitalizem, ki pa so pravzaprav propaganda za kapitalizem, ta ne bo delal za našo organizacijo in njeno glasilo. Zakaj pravimo, da je demagogično napadanje kapitalizma le v korist kapitalizmu? Zato, ker taki listi ne navajajo delavstva, naj pristopi v organizacijo, ampak ga delajo lenega, indiferečnega za organizirano delo. Človek, ki čita le take liste, misli, da je dovolj, če ponavlja napade iz teh listov zoper kapitaliste kje v kakem privatnem lokalu. In marsikateri agitator je že lahko izkusil, da taki ljudje napadajo tudi socialiste, "ker nič ne delajo in tudi ne bodo nikoli nič napravili." Zato pravimo, tami napadi na kapitaliste niso vzgojevalno sredstvo za delavstvo, ampak ga potiskajo iz ene ignorance v drugo ignoranco. Kdor čita ta list, ve, da mu slika sistem kakršen je in kaže pota, po katerih se lahko pride v boljši družabni sistem. To je razlika, ki je večina našega delavstva v Ameriki še ne pozna. Sodrugi agitatorji, kadar ste med maso, ji pojasnjajte, kakor ji je treba pojasniti.

Iz socialističnega in delavskega sveta.

Socialistična zmaga pri primarnih volitvah v Daytonu.

V Daytonu, O., ki ima okoli 150,000 prebivalcev, so se dne 8. avgusta vršile primarne volitve za nominiranje kandidatov v urade mestnih komisarjev. V novembru se bodo vršile glavne volitve; izvoliti je tri komisarje, šest kandidatov pa gre za volilno listo, namreč trije socialisti in pa nasprotni kandidati, med njimi dva republikanec in en demokrat. Meščanske struje so se združile proti socialistom, kakor vedno, kadar jim postajajo socialisti nevarni.

Pri primarnih volitvah so dobili:

Williard Barringer, socialist	7,402	glasov
Dan P. Farrell, socialist	6,708	"
C. E. Geisler, socialist	6,612	"
Hale, demokrat	5,747	"
Stanze, republikanec	5,541	"
Kneisley, republikanec	5,011	"

Socialistični kandidat za municipalnega sodnika je Frank W. Krehbiel, v šolski odbor na socialistični listi pa kandidirajo Loretta Hennessy, Bert Rupert, Oscar K. Edehman in Strawney Lanz.

Volilni boj bo hud, kajti kapitalistični interesi bodo napeli vse sile, da porazijo socialistične kandidate. V Daytonu je sedež in tovarne znane National Cash Register Co., katere glava je John H. Patterson, ki je aktiven kapitalistični politik.

Socialistična stranka v San Franciscu na delu.

Za lokalne volitve v San Franciscu je postavila socialistična organizacija svoje najboljše sodruge za kandidate in razvila živahno kampanjo. Namen stranke je pridobiti čim večje število volilcev za svoje kandidate, da si s tem zopet pridobi ugled kot močan političen faktor.

Zidje za socialistično stranko.

Razni židovski socialistični klubi, spadajoči k židovski federaciji, so na svojih sejah obsodili delovnih njihovih eksekutive, ki je storila korake za odstop židovske socialistične federacije od socialistične stranke. Kakor poroča "New York Call", se je večina večjih židovskih socialističnih klubov izrekla proti odstopu in je možno, da federacija kot celota ostane še nadalje v stranki. V nasprotnem slučaju pa ostanejo v stranki tisti židovski klubi, ki se ne strinjajo z odstopom.

Napredek socialistov v Toledo, O.

Pri primarnih volitvah v Toledo za nominiranje županskih kandidatov je dobil socialistični kandidat drugo največje število glasov in pride tako na glasovnico pri glavnih volitvah. Vse stare stranke se bodo združile za meščanskega kandidata.

Toledo je bil svoječasno socialistična trdnjava in s soc. stranko so kooperirale skoro vse delavske unije. Od kar je prišel v stranko razkol vsled aktivnosti komunistov, je toledska socialistična organizacija skoro popolnoma razpadla. Zadnje jesen se je reorganizirala in dobiva zopet svoje staro življenje. To so pokazale tudi zadnje primarne volitve, ki dajejo stranki garancijo, da bo zopet igrala glavno vlogo v delavskem gibanju ne samo v Toledo in Daytonu, ampak po vsi državi Ohio.

Stara taktika.

Od meseca maja se bore čikaški peki proti trustjanom, ki jim hočejo znižati plače in sploh poslabšati delovni položaj, ki je že sedaj dovolj slab. Stavka je v teku že tretji mesec. Kompanije so najele skebe in puškarje, s katerih pomočjo hočejo zlomiti stavko. Stavka je dosedaj zahtevala eno človeško žrtev iz vrst pekovske unije, o kateri smo poročali v zadnji izdaji.

Sedaj pa so kompanije dobile na svojo stran državnega pravdnika okraja Cook, ki je začel odbornike stavkovnega odbora in pekovske unije št. 2 sodnijsko preganjati. Obdolženi so, da so se posluževali teroristične taktike in da so propagirali bojkot proti pekovskim firmam, s katerimi so v boju.

To se v vseh stvarkih ponavlja. Ako kompanija ne more s puškarji in skebi v nekaj mesecih potlačiti stavke, dobi sodnika, ki proglasi proti uniji, ki vodi stavko, sodnijsko prepoved. Ako še to ne pomaga, pa odkrijejo različne zarote, kapitalistično časopisje jih razglasi, odbornike unije pa tirajo pred sodišče, kjer morajo potrositi tisočake za legalno obrambo, končno pride "na dan, da so nedolžni", ampak kompanije pa vendarle dosežejo svoj cilj s tem, da vpsilijo vse sile proti stavkarjem, ki se mnogokrat ne morejo upirati presilnemu pristisku od vseh strani in marsikatera stavka je bila na ta način izgubljena. Če bi bilo med večino unijskega delavstva kaj razredne zavednosti, bi bila socialistična stranka mogočen političen faktor in večina delavskih bojev bi se izvajevalo z mnogo manjšimi žrtvami, ker bi imeli na svoji strani politične urade svoje organizacije. Tako pa so za sodnike "delavski prijatelji", ki so prijatelji le dotlej, dokler iščejo delavske glasove. "Od skušnje do skušnje večje spoznanje ..."

Brezposelnost med premogarji.

Iz urada United Mine Workers poročajo, da je sedaj brez dela 150.000 premogarjev. Kompanije navajajo kot vzrok pomanjkanje naročil. Ni še dolgo, ko so nekateri tako radi kazali na premogarje, češ, "glejte, koliko oni zaslužijo." Seveda se niso polakomnili prostorov v rovih, le plače so se jim dopadle. Kaj pa sedaj, ko so tisoči premogarjev brez služke, drugi pa delajo le po nekaj dni na teden. Sedaj se pa nihče ne sklicuje na premogarske plače.

Brezposelnost povzroča samomore.

Iz neke statistike posnemamo, da je bilo v Zedinjenih državah v prvih šestih mesecih tega leta 7.016 samomorov. To je zelo veliko število in prav nobenega vzroka ni, da bi se z njim ponašali. Veliko ljudi si vzame življenje, ker so že mesece brez dela, brez sredstev,

in morda še bolehn po vrhu. Sploh je družba taka idealna, da "je za vse preskrbljeno," kajpada. Na pokopališčih je, pa še tam so razlike, še tam se poznajo razredi.

V sledečem podajamo statistiko samomorov v Zedinjenih državah v prvih šestih mesecih 1920 in v prvih šestih mesecih 1921 in v prvih šestih mesecih 1921.

Zivljenje si je vzelo	Prvih 6 mes. 1920	Prvih 6 mes. 1921
Moških	1.810	4.527
Zensk	961	1.982
Dečkov	88	214
Deklic	137	293
Skupaj	2.996	7.016

Te številke so zanimive, kdor hoče misliti o njih. Če pravijo statističarji, da je največ samomorov vsled brezposelnosti, kateri sledi glad in bolezen, mora to že biti res. Družba torej ni tako idealna kakor nam jo slikajo zagovorniki današnjega družabnega reda. Socializma se branijo, kajti med samomorilci ni kapitalistov. Le redkokedaj se dogodi slučaj samomora med bogatimi sloji, ki pa ga je pripisati povsem drugim vzrokom, kakor pa samomore med "nižjim" ljudstvom.

Internacionalno glasilo poštne službenice.

Na Dunaju prične izhajati glasilo Internacionale poštne delavcev. V tej Internacionali so združeni poštni delavci skoro vseh evropskih dežel in nekaterih južno-ameriških republik. Vsak članek bo tiskan v treh jezikih: v angleškem, nemškem in francoskem.

Med vsemi obrati ima poštni najbolj mednarodni značaj. Prišel bo čas, ko tudi v transportnem obratu (železniški) ne bo več mej, kajti stv.ri, ki se dogajajo na vsakih par sto kilometrov v Evropi, ne morejo trajati večno. Ampak meje ne bodo izginile preje, dokler se ne poruši sedanji gospodarski sistem in se ga nadomesti s socialističnim.

VAŽNO ZA ROJAKE V HERMINIE.

Socialistični klub št. 69, JSZ, zboruje VSAKO TRETJO NEDELJO V MESECU ob 2 popoldne v dvorani društva Frostomisleci, št. 87, SNPJ.

Rojaki, pristopite k naši organizaciji, da s tem ojačate naše vrste.

Anton Zornik, Box 202, Herminie, Pa.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, J. S. Z., se vrši 10. sept. (drugo soboto v mesecu), v klubovih prostorih na 1432 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se seje polnoštevilno in pripeljte seboj svoje prijatelje. — Učvrščujmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov.

Organizator.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRIJA, 310 First Ave. — Ker se na klubovih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležujete sej. Pripeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

John Kresse, 396—4th Ave.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 popoldne in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam. — Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletarijata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zaveden. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji je moč." —

Vatikan je zopet v diplomatskih stikih s francosko vlado. Papež ima v Parizu svojega diplomatskega zastopnika v osebi nadškofa Bonaventure Serrata, francoska vlada pa je poslala svojega v Vatikan. — Ljudje, ki so na krmilu francoske države, niso nič bolj pobožni, kakor tisti, ki so izvedli ločitev cerkve od države. Ampak francoska reakcija s svojo spletkarsko diplomacijo rabi zaveznike in dala je enega tudi v sveti materi katoliški cerkvi. Vatikan bo dobil nekaj koncesij, francoska vlada pa s tem dobila na svojo stran pomoč klerikalizma, proti kateremu so se na Francoskem svoječasno vrtili tako ljuti boji. Reakcionarji potrebujejo drug drugega in tako si je tolmačiti, zakaj brezverski kapitalisti podpirajo cerkve in zakaj frimazonski državniki iščejo sodelovanja pri Vatikanu.

Bivši avstrijski cesar Karl še vendar ni izgubil upanja na ogrski tron. Trdovratno se vzdržujejo veriti, da bo poskusil svojo srečo proti jeseni. Bajje je Karl sedaj skrit nekje na Ogrskem in čaka na ugoden trenotek, ki mu ga bodo naznanili njegovi prišabi. Drugo poročilo pravi, da mu je švicarska vlada ukazala, da mora v teku določenega časa zapustiti švicarsko republiko, ker nadaljuje z intrigiranjem za dobavo ogrskega trona. Pravijo, da mu bo dal pribežališče španski kralj Alfonz. Karlu je dolg čas, poleg tega pa je vseeno biti boljše ogrski kralj, kakor pa ubežnik na švicarski grajščini ali pa gost španskega kralja.

Ker mu je sedanja ogrska vlada naklonjena, je mogoče, da bo še skušal posaditi na svojo glavo krono sv. Štefana. Ovira so mu le Čehi, Romunija in pa Jugoslavija, ki se boje povratka Habsburžanov. Tudi vsi zavezniški "državniki" niso za njegov povratek na prestol. Najbolj mu je menda naklonjena Francija.

Sovjetska vlada je poslala v razne države nakupevalne agente, ki pa jih glede poštenosti ni pravosčasno preiskusila. Enega takih agentov, po imenu Jacques Roberto Cibrario, je dal Chas. Recht, pravni zastopnik sovjetske vlade, aretirati, ker je ponesrežil okoli \$800,000, ki mu jih je dala ruska vlada za nakup strojev in raznih priprav, potrebnih za jemanje kinematografskih slik. Ker v Rusiji milijone ljudi ne zna čitati, si sovjetska vlada za poučevanje tega ljudstva pomaga s premikajočimi slikami. Cibrario pa si je pomagal sam. Bil je sedaj že enkrat soden in sedaj čaka obravnave. Nahaja se na prostem pod \$10,000 varščine, ki jo je položil njegov advokat. To ni edini slučaj, kajti vsled sovražnega stališča tujih vlad proti sovj. Rusiji se njeni agentje hitijo precej proste poljudno razpolagati s fondi sovjetske vlade. To bo težje, kadar dobi sovjetska vlada uradno priznanje in bodo vpostavljeni diplomatski stiki; potem pride medsebojno trgovanje v normalnejši tir, v katerem so take tatvine kolikor-toliko onemogočene.

Če si za slogo delaj složno. Če si za sodelovanje, sodeluj!

Slov. delavska

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.

podporna zveza

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Združena s Slovensko Narodno Podporno Jednoto.

CHICAGO, ILL.

GLAVNI URADNIKI:

- Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
 Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 1. Pom. taj.: FRANK PAVLOČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
 2. Pom. taj.: ANDREJ VIDRICH, R. F. D. 7, Box 4, Johnstown, Pa.
 Blagajnik: JOSIP ŽELE, 5602 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

- Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVAZNIK, 5315 Butler St., Pittsburgh, Pa.
 1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 955 Addison Rd., Cleveland, Ohio.
 2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

- Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERZAN, Box 135, West Mineral, Kans.
 1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.
 2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

- Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
 Glavni urad: 2657—59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

PROSVETA.

2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnji popravi.

iz gl. urada S. D. P. Z., združena s S. N. P. J.

Sklicanje združitelne konvencije.

V zmislu združitelne pogodbe je skupni združevalni odbor določil, da se takozvana združitelna konvencija prične dne 12. septembra 1921 ob 9. zjutraj v Clevelandu, Ohio.

To konvencijo ima sklicati glavni predsednik S. N. P. J. za vse organizacije, ki se združijo na podlagi potom splošnega glasovanja sprejete združitelne pogodbe.

Glavni predsednik SNPJ. je tozadevno obvestilo oziroma sklic te konvencije priobčil v Prosveti dne 20. julija 1921, s katerim dnem je torej veljavno voliti delegate za to konvencijo.

Združitevna pogodba določa, da zamorejo biti na isti zastopana vsa društva vseh združenih organizacij, in sicer na način, da izvolijo društva, ki štejejo najmanj sto dobrostoječih članov enega delegata ona nad dvesto članov dva delegata in da se društva katera štejejo manj kot 100 članov zamorejo združiti z drugim bratskim društvom, ki šteje manj kot 200 članov v dosegu 100 oziroma 200 članov, da jim je na na tačin omogočeno izvoliti skupnega delegata. Društva, ki so tako združena, imajo pravico do delegata, kakor večja posamezna društva.

Razumljivo je, da se morejo združiti v svrhu izvoljenja skupnega delegata društva S. D. P. Z. *le z društvom S. D. P. Z.* in društva S. N. P. J. *le z društvom S. N. P. J.*

Volitve delegatov za to konvencijo se zaključijo z dnem 11. septembra, to je zadnji dan pred začetkom konvencije. Delegat ali delegatinja zamore biti vsak(a) dobrostoječ(a) član(ica).

Dnevnicke in vozni stroški delegatov bodo pokriti iz upravnega sklada SNPJ. oziroma zveznih delegatov iz nabranega konvenčnega sklada, kateri je prenešen v upravni sklad SNPJ.

Na drugem mestu priobčam imenik društev po naselbinah in številom članov, kar zamore služiti raznim društvom kot navodilo v združevanju v svrhu volitve delegatov. *Blas Novak, tajnik.*

IZKAZ DOBROSTOJEČIH ČLANOV IN ČLANIC S. D. P. Z. PO DRUŠTVIH V RAZNIH DRŽAVAH KONCEM MESECA JUNIJA 1921.

DRŽAVA				
Pennsylvania:		105. White Valley	51	
št. dr.	Kraj	107. Homer City	40	
	št. članov	111. Duryea	61	
1.	Conemaugh	116. Willock	81	
2.	Johnstown	117. Broughton	227	
3.	Franklin	122. Imperial	23	
4.	Lloydell	125. Bardine	52	
5.	Ralphton	127. Irvin	22	
6.	Garrett	134. Vandling	40	
7.	Claridge	149. Universal	72	
9.	Johnstown	144. Grays Landing	50	
10.	Brownfield	146. Penns Sta.,	34	
11.	Dun.	148. Cuddy	22	
12.	Heilwood	150. Slovan	34	
13.	Baggaley	152. Johnstown	34	
14.	Orient	153. Southview	20	
18.	Braddock			
24.	Iselin	Ohio:		
26.	Export	35. Lorain	71	
29.	Meadow Lands	37. Barberton	23	
34.	Yukon	38. Bridgeport	119	
36.	South Fork	41. Cleveland	121	
39.	Darragh	51. Cleveland	127	
40.	West Newton	53. Fairpoint	20	
43.	Portage	57. Wooster	10	
44.	Cliff Mine	59. Maynard	36	
45.	Johnstown	62. Cleveland	69	
47.	Avella	83. Cleveland	33	
55.	Crabtree	126. Cleveland	180	
56.	Pittsburgh	149. East Palestine	34	
60.	Moon Run	156. Cleveland	6	
63.	Hackett			
67.	Seminore	Kansas:		
70.	New Derry	21. West Mineral	38	
71.	Bessemer	30. Breezy Hill	85	
73.	Smithfield	50. Franklin	112	
74.	Falls Creek	66. Yale	71	
75.	Wyane	82. Ringo	70	
78.	Miller Run	85. Skidmore	24	
79.	Bon Air	90. Gross	22	
80.	Philadelphina	92. Girard	56	
81.	Bishop	109. Cherokee	37	
87.	Bentleyville	119. Jacks Ville	26	
91.	Greensburg	118. Flaming	26	
97.	Rhone	147. Frontenac	41	
99.	Herminie			
100.	Forest City	Illinois:		
101.	Meadway	22. La Salle	86	
102.	Farrell	42. Oglesby	58	
104.	Luzerne	48. Aurora	20	
		52. De Kalb	4	

65. Staunton	36	Michigan:	
86. Livingston	31	17. Akron	10
88. Nokomis	36	112. Detroit	30
98. Standard	19	131. Calumet	30
123. Springfield	62	Iowa:	
145. Joliet	75	16. Buxton	13
Colorado:		69. Madrid	32
15. Sopris	30	West Virginia:	
32. Palisades	19	23. Coketon	134
124. Primero	22	84. Farmington	10
133. Leadville	27	Indiana:	
135. Oak View	4	61. Gary	22
138. Somerget	13	68. Clinton	56
151. Dalagua	42	128. Indianapolis	69
Minnesota:		Maryland:	
96. Duluth	16	89. Eckhart Mine	20
108. Chisholm	62	143. Dodson	27
120. Gilbert	37	Canada:	
130. Eveleth	80	58. Canmore, Alta	13
140. Ineville	16	72. Bankhead, Alta	27
Arkansas:		New York:	
20. Huntington	26	121. Little Falls	42
33. Jenny Lind	60	New Mexico:	
46. Alex	12	154. Sugarite	13
110. Hartford	13	Alabama:	
Wyoming:		114. Blockton	13
25. Rock Springs	111	Oklahoma:	
27. Diamondville	15	93. Bryant	13
136. Dietz	8	Wisconsin:	
141. Sublet	35	64. Milwaukee	59
Montana:		Washington:	
103. East Helena	20	31. Roslyn	10
106. Bear Creek	27	Utah:	
155. Klein	21	95. Standardville	27
		*142. Winter Quarters	13

Naznanila in dopisi društev S. D. P. Z.

PITTSBURGH, PA.—Naznanjam članstvu društva Združeni Slovani, št. 56, S. D. P. Z., da bomo imeli na prihodnji seji, ki se vrši v nedeljo dne 4. septembra, med drugim tudi volitve delegata za združevalno konvencijo, ki prične z zborovanjem dne 12. septembra. Ker je ta konvencija velikega pomena, apeliram na članstvo našega društva, da se polnoštevilno udeleži prihodnje seje, in izvoli za delegata moža, ki bo kos svoji nalogi. Poleg volitev bomo imeli na bodoči seji še nekaj drugih važnih zadev, ki so bile odložene za to sejo. — Opozarjam prizadete, naj redneje plačujejo asesment in naj ne čakajo zadnjega dneva. — Kdor ne prejema glasila skupne organizacije, naj mi naznani svoj natančen naslov. — Še enkrat: Pridite vsi na sejo, da ne bo pozneje nepotrebnih pritožb. — *Joseph Dekleva, tajnik.*

Delegatom S. N. P. J. in S. D. P. Z.

Združevalna konvencija, ki se prične 12. septembra 1921, bo zborovala v Clevelandu v dvorani "St. Clair kopališča" (St. Clair Bath House) na St. Clair Ave. in E. 63rd St.

Delegati bodo na kolodvorih pričakovali člani, ki jih popeljejo v Slov. Nar. Dom na 6409 St. Clair Ave., kjer bo glavno zbirališče, od koder jih potem popeljejo na stanovanja.

V soboto 10. sept. vas bodo pričakovali samo na Union Station, v nedeljo 11. septembra pa cel dan in tudi zvečer na sledečih postajah: Union Station, Erie Station, B. & O. Station, Nickelplate Station in Pennsylvania E. 55 St. and Euclid Ave. Station.

Ako pa se kateri delegat pripelje ob času ko ne bi bilo nobenega člana za sprejem na kolodvoru, naj pa vzame poulično železnico z napisom St. Clair Ave. Collinwood, Euclid Beach ali pa Nottingham ter izstopi na St. Clair Ave. in E. 65th St. (Addison Bd.) kjer se nahaja Slov. Nar. Dom, naše glavno zbirališče.

Stanovanja in hrana.

Oni delegatje, ki želijo, da se jim preskrbi stanovanje in eventualno hrana, naj to ko hitro mogoče, vsekakor pa do 31. avgusta, sporoče podpisnemu tajniku, da se bo preskrbelo kar bo največ mogoče. Ker pa se vrše volitve delegatov do 11. septembra, se bo skušalo preskrbeti tudi onim, ki bodo še v septembru izvoljeni, kar bo le mogoče, zato naj tudi ti pošljejo svoje prijave. Vsak naj naznani, če želi samo stanovanje ali tudi hrano, kajti v Slov. Nar. Domu se hode kuhalo za približno 60 do 80 oseb, ostali pa bodo lahko dobili hrano po restavracijah, katerih je obilo v naši naselbini.

Se enkrat prosim cenjene brate delegate in sestre delegatnje, da se prijaviyo kakor hitro mogoče. Brat-ski pozdrav — *Ludvik Medvešek*, tajnik pripravljalnega odbora, 1253 E. 60 St., Cleveland, O.

Rojaki v Clevelandu, pozor!

Dne 12. septembra 1921 se prične združevalna konvencija SNPJ in SDPZ ter pride v našo naselbino okrog 200 delegatov, za katere je treba stanovanj. Prosim vse one cenjene rojake, ki so voljni sprejeti enega ali več delegatov, bodisi samo na stanovanje ali pa tudi na hrano za približno 8 do 10 dni, da to naznaniyo takoj tajniku stanovanjskega odbora, katerega naslov je: *LUDVIK MEDVEŠEK*, 1253 E. 60 St., CLEVELAND, O., ali pa mu ustmeno prijavite v Slov. Nar. Domu, soba št. 6 ob pondeljkih, sredah in petkih od 7. do 8. ure večer. Br. pozdrav. — *L. Medvešek*.

Peter, kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, je umrl. Neki stavec pri Edinosti je dodal k poročilu v svojem listu opazko, da je že tri leta mrtev. Fant spada še v tiste čase, ko so se med ljudstvom pojavljale legende o vladarjih, ki so jih kazali podanikom raz balkonov, toda so imeli voščene obraze. Fravi vladar pa je bil

mrtev, toda ljudem si tega niso upali povedati, ker so se bali uporov. V Jugoslaviji je še precej takih "stavcev". Novi Aleksander je v Parizu nevarno bolan. Ampak v Jugoslaviji je ljudstvo prepričano, da je Aleksander v Belgradu. Časopisje namreč ne sme poročati o njegovi bolezni in ne, da je v Parizu. Poročila iz Pariza le pripovedujejo, da je Aleksander nevarno bolan, toda poročila o bolezni si nasprotujejo. Neka vest tri, da trdi Aleksander na zastrupljenju krvi, in to je v dinastijah zelo sumljiva bolezen. To vedo tudi na grškem dvoru, kjer je en kralj, sin sedanjega, napravil prostor drugemu kralju, ki je oče prejšnjega. Jugoslavija je še zelo rahla država, rahla zato, ker je njen obstoj v nevarnosti, če bi se iznašla v enem momentu brez kralja. Jugoslovanski narodi si bodo morali najti močnejših vezi, kakor pa so osebe kraljev.

Če ne pristopiš v socialistični klub raditega, ker je v njem ta in ta, do katerega gojiš osebne mržnje, tedaj ne bi smel spadati v nobeno organizacijo, kajti skoro v vsaki so ljudje, katere mrziš, morda popolnoma po nepotrebem. Ker ne pristopiš v klub, dasiravno pripoveduješ, da bi pristopil, če ne bi bil v klubu ta ali oni, je to le izgovor, kajti ti enostavno nočeš pristopiti, pa tega nočeš direktno povedati, zato iščeš izgovore.

"Vsi ljudje so enako rojeni, vsi imajo pravico do življenja, svobode in stremljenja po sreči". Iz Izjave ameriške neodvinosti.

Marsikdo je v tisočeri h skrbih, kaj bo z njim čez deset in čez tisoč let. Dela za zboljšanje jutrnjega dneva se pa noče udeležiti.

Dosedaj naznanjeni delegatje S. D. P. Z., združena s S. N. P. J., za združitevno konvencijo.

Stev. društva.	Sedež društva.	Ime in naslov delegata.	Ime in naslov namestnika.
4.	Lloyd, Pa.	Frank Bavdek, Dunlo, Pa.	
11.	Dunlo, Pa.		
23.	Coketon, W. Va.	Fr. Kocian, Bx 272, Thomas, W. Va.	
25.	Rock Springs, Wyo.	Thomas Čadež,	
30.	Franklin, Kans.	Anton Seljak,	Gasper Leskovitz, Box 289, Franklin, Pa.
51.	Cleveland, Ohio.	Frank Budič in	
62.	Cleveland, Ohio.	Frances Terbežnik, 616 Bonna Ave.	
60.	Moon Run, Pa.	Mihael Jerala, Box 117, Moon Run, Pa.	
65.	Staunton, Ill.		
86.	Livingston, Ill.	Joseph Vidmar, Livingston, Ill.	
88.	Nokomis, Ill.		
117.	Broughton, Pa.	Michael Mali, Box 155 in John Gitnik, Bx 186, Broughton, Pa.	

Tajniki društev, kateri še niso poslali imen in naslovov izvoljenih delegatov, so naprošeni, da to storo kakor hitro so delegatje izvoljeni. Društva, ki se združijo z drugim društvom, naj vedno navedejo, katerega druš. je ob enem isti delegat kot njihov. Poverilnice so bile razposlane vsem društvom in vsako društvo, ki voli delegata, najsibo samostojno ali združeno, mora izdati poverilnico delegatu, kateri bo njih društvo zastopal. Vsak delegat se bo moral izkazati s poverilnicami od vseh društev, katera bo zastopal. V slučajih, kjer se dva društva združita za izvolitev dveh delegatov, morata obe društvi izdati poverilnici obem delegatom.

Združitevna konvencija, oz. tretja izredna konvencija S. N. P. J., se prične ob 9. dop. dne dvanajstega septembra 1921 v St. Clair Bath House Hall (mestno kopaljšče), St. Clair Avenue in 62ta ulica v Clevelandu, Ohio.

Blas Novak, tajnik.

ZASTOPNIKI PROLETARCA

ARKANSAS.

Jenny Lind: Frank Grile, Box 106.

CALIFORNIA.

San Francisco: Joseph Koenig, 2105 Bush St.

COLORADO.

Somerset: Victor Koklich, Box 217.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Fr. Udovich, 1844 So. Racine Avenue.

Chas. Pogorelec, 3639 W. 26th St.

Cicero: Anton Putz, 5028 W. 25th Place.

Lincoln: Joseph Tičer, 628 Wichita Ave.

Moline: Frank Smerdu, 2344 — 36th St.

Nekomis: Ernest Krusic.

Peoria: F. Franko, 206 Reynolds St.

Springfield: Fr. Besjak, 1974 So. 17th St.; Frank Čopi, 1916 So. 14th St.

Viriden: Frank Stempihar, R. F. D. 41, Box W.

Waukegan in No. Chicago: Anton Lukancic, 1034 Lenox Ave., N. Chicago.

Johnstown City: Frank Martinjak, Box 607.

INDIANA.

Clinton: J. Musar, Lock Box 441.

Indianapolis: John Vivoda, 756 Haugh St.; J. Repovš, 960 N. Holmes Ave.

KANSAS.

Gross: John Kunstelj, Box 32.

MICHIGAN.

Detroit: Louis Urbancich, 648 Frederick Ave., Math Urbas, 237 La Belle Ave.

MINNESOTA.

Biwabik: Alois Zakrajšek, Box 423.

Buhl: Max Martz, Box 166.

Chisholm: Frank Klun, Box 399.

Ely: John Teran, Box 432.

Gilbert: Jos. Antoncic, Box 455.

MONTANA.

East Helena: John B. Mihelich, Box 165.

OHIO.

Akron: Frank Košir, 1176 Marcy St.

Barberton: Martin Zeleznikar, box 276.

Blaine: Frank Germ, Box 31.

Cleveland: L. Gorjup, 6010 Bonna Ave., A. Komar, 6710 Bliss Ave., Louis Malich, 6408 St. Clair Ave., Jacob Kocjan, 1273 E. 58th St., Jerry Alesh, 1098 E. 66th Street.

Girard: Frank Kramar, 1022 State St.

Glencoe: Nace Zlemberger, L. box 12, in Anton Grden, Box 111.

Lisbon: Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19.

Maynard: Andy Zlatoper, box 22.

Niles—Girard: John Kokošin, 14 Baldwin ave., Niles, O.

OKLAHOMA.

Hughes: Joe Kogoy, box 52.

PENNSYLVANIA.

Aliquippa: Jack Kotar, Box 289.

Avella: Frank Bregar, box 363.

Clairton: Anton Ocepek, Box 477.

Conemaugh: Louis Krašna, Box 218, Dr. Boritelj, št. 1, S. D. P. Z.

Dunlo: Frank Kaučič, Box 155.

Export: John Frank, S. R. Box 315.

Forest City: Frank Rataic, Box 685.

Herminie: Anton Zornik, Box 202, A. Bertl, Box 437.

Irwin: J. R. Shprohar, R. 2, Box 135. Mike Pavšek, R. F. D. 3, Box 74.

Johnstown: John Miklich, 404 Ohio St.

Lloydell: Anton Grbec, Box 35.

Lawrence: John Terčelj, Box 161.

Luzerne: John Matičič, 13 Hughes St.

Martin: A. Zupančič, Box 11.

Morgan: J. Kvartič, Box 453.

Meadowlands: Leonard Lenassi, Box 563.

South Fork: August Orel, Box 363.

Vandling: Jos. Čebular, Box 156.

Verona: John Ban, Box 214.

W. Newton: Jos. Zorko, R. F. D. 2, box 113.

W. VIRGINIA.

Pierce: Anton Vidmar, box 373.

Philippi: Bartol Louis, Box 329.

Thomas: Frank Kocjan, Box 272.

WISCONSIN.

Kenosha: Frank Žerovec, Box 19, N. Newell St.

West Allis: Jacob Oblak, 432 — 54th Ave. A. Ilovšek, 282 Mineral St.

Ako želi kdo prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarcu, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravništvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika izpuščeno, naj se oglašaj, pa bomo popravili imenik.

OGLAŠAJTE priredbe vaših društev tudi v Proletarcu.

NAROČAJTE Proletarca za vaše sorodnike in prijatelje v Jugoslaviji.

Kultura je plod mednarodnega dela.

Nekaj psovka lahko vsakdo izusti. Povedati kaj pametnega je težje.

Suženj ima samo eno dolžnost: da se upre.

Rim ni bil sezidan v enem dnevu. Socializem je večji od Rima.

PREISKUŠENO IN PRONAJDENO RESNICNO.

Vse dolgogrive živali niso levi; vsi dolgorepi ptiči niso fazani; vse trnjeve cvetlice niso vrtnice; ravnotako vse rudnine, ki se svetijo niso zlato. Tudi ni pravilno misliti, da vse zmesi, ki so jim pridjali ime "grenke vino" so enake Trinerjevemu grenkemu vinu. To zdravilo sploh nima primere. Trinerjevo grenko bilo je vino preskušeno in pronajdeno pravo in dobro vseh zadnjih 32 let. Njegov sloves je dosegel vse kotečke dežele. Spričevala o tem od vseh razredov ljudi nam prihajajo v urad dnevno, v katerih hvalijo in priporočajo to zdravilo kot najboljšo za vse želodčne nerednosti, slab apetit, zaprtje, glavobol, pline v notranjih organih, itd. Vse hvale se skoro enako glase, pustite, da vam citiramo samo eno katero nam je pisal Mr. J. Wimer, Westend, Calif., julija 13, 1921: Trinerjevo grenko vino je najboljšo, jaz ga priporočam vsakomu." Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili vam potrdi, da njegovi stalni odjemalci vedno zahtevajo samo pravo Trinerjevo grenko vino. Torej je jasno, da so ga njegovi uspehi privedli med vodnike.

CENIK KNJIG

ki jih ima v zalogi Proletarec:

Leposlovne knjige, romani, povesti in črtice.	
Nala leta, (Milan Pugelj)	1.00
Kpanova kobila. (Jos. C. Oblak)65
Gadje gnezdo, (Vladimir Levstik) vezana v platno ..	1.00
Emečke povesti. (Florijan Golar)75
Zajedalci. (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
Anfisa. (Leonid Andrejev), drama v štirih dejanjih ..	.60
Jurkica Agičeva, (Ka. Šandor-Gjalski), povest, 360 strani, broširana 90c, vezana v platno	1.30
Jug. (P. Chochołoušek), zgodovinski roman, 616 strani, broširana \$1.10, vezana v platno	1.60
Vitez iz Bdeče hiše. (Aleksander Dumas star.), zgodovinski roman, 504 strani, broširana \$1.00, vezana v platno	1.50
Edovica, (I. E. Tomić), povest, 330 strani, broširana 90c, vezana v platno	1.30
Don Correa, (G. Keller), roman80
Znanstvene razprave, politični in gospodarsko socialni spisi, učne in druge knjige in brošure.	
Za staro pravdo. (Fran Erjavce)60
Naš jezik. (Dr. Joža Glonar), znanstvena razprava o slovenskem jeziku50
Hlevenski pravopis. (Dr. A. Breznik)50
Izven biogenetike. (J. Howard Moore, prev. L. M.) ..	1.50
Štetovna vojna in odgovornost socializma. (Etbih Kristan) ..	.80
V novo deželo. (Etbih Kristan)30
V dobi klerikalizma. (Liberatus)20
Katoliška cerkev in socializem30
Edo uničuje proizvajanje v malem20
Social. knjižnica. (Dva snopiča) in "Naša bogastva" ..	.10
Zadruga prodajalna ali konsum10
O konsumnih društvih15

Razno.

Najnovije informacije o dobavi državljanstva Zed-njenih držav40
Spoved papeža Aleksandra VI.20
Ameriški družinski koledar, vezan v platno, letnik 1919, 50c; letnik 1920, 65c; letnik 1921 mehko ve-zan 75c; vezan v platno	1.00
"Proletarec", vezan, letnik 1919, \$6.00; vezan, letnik 1920	7.00

Angleške knjige.

100%. (Upton Sinclair). Povest patrijota	1.20
The Brass Check. (Upton Sinclair). Študija ameriškega žurnalizma, broširana 60c; vezana v platno	1.20
The Profits of Religion. Razprava o izrabljanju ver za privatne interese	1.20
"Debs, His Authorized Life and Letters". (David Karsner), vezano v platno	1.20
King Coal. (Upton Sinclair). Povest iz zadnjega štraj-ka coloradskih premogarjev, vezana v platno	1.20

Naročilom priložite poštni ali ekspresni mo-ney order, ček ali gotovino. Za manjša naročila lahko pošljete poštno znamke.

PROLETAREC,

3639 W. 26th St.

Chicago, Ill.

Čezmerna bogastva nekaterih so ukradena potre-bam mnogih. — Appeal to Reason.

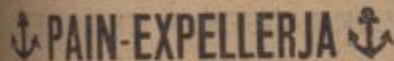
Človek bo svoboden, ko bo spoznal, kaj je svo-boda.

Ne pozabite na agitacijo za pridobivanje naroč-nikov Proletarcu.

Brez svojega lista delavec ne u-mre; ali neveden ostane ravno o onih zadevah, o katerih bi moral biti najbolje poučen.

ZAKAJ TRPETI?

Revmatične, nevralgije in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s primerno uporabo

Tvorilna znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Glejte, da dobite pristnega—slavnega že več kot 50 let.

Zahtevajte SIDRO tvorilno znamko.

Pristopajte k
**SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI.**

Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00,
pol leta pa \$2.50.

Vstanavljajte nova društva.
Deset članov(ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list
in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

SAMO ZA 10 DNI CALIFORNIJSKO GROZDJE

"Najboljše na Trgu"

BELO GROZDJE—Najfinejše, sladko, velike jagode, v zabojih po 30 funtov, posamezen zaboj	\$4.50
MUSKATEL GROZDJE—"Ponos Californie", zaboj	5.00
DEBELI "MAMMOTH" OREHI—Papirnati zaboji po deset funtov, najboljši na trgu, zaboj	3.50
ROZINE—Sladke, brez peškov, zaboj 30 funtov	5.50
Mi vam jamšimo da so zgorajšnji pridelki najboljše kakovosti, tudi da dospejo na mesto v najboljšem stanju.	
Grozdje pošiljamo po Express-u, vse drugo s tovornim vlakom, razen ako drugače zahtevate.	
Da zadovoljimo naše odjemalce, pošljemo z vsakim naročilom 100 funtov	
SLADKORJA—Zmletega vreča 100 funtov za	\$4.98
Izpolnite ta kupon in ga pošljite z Vašim naročilom na:	

CALIFORNIA GRAPE AND ORANGE COMPANY,
607 Congress Bldg. Detroit, Mich.

Priloženo najdete poštno denarno nakaznico v znesku \$..... zakar mi pošljite:

..... funtov BELEGA GROZDJA	\$.....
..... funtov MUSKATELO GROZDJA	\$.....
..... funtov OREHOV	\$.....
..... funtov ROZIN	\$.....
..... funtov SLADKORJA	\$.....

Ime in priimek

Mesto

Država

ulica ali Box št.

Severova zdravila vzdržujejo
zdravje v družinah.

Na tisoče žena,

ki so slabe, nervozne, izdelane in
trpe vsled neregularne periode, do-
be odpomoč, ko vzamejo

SEVERA'S REGULATOR

(Severjev Regulator). Ta regula-
tor goji moč, premaguje bolečine in
regulira ženske funkcije. Zadoš-
čenje je dajal skozi štirideset let.

Cena \$1.25.

Dobite ga pri svojem lekarju.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Ako si želite nabaviti knjige
socialne, povestne ali kake druge
vsebine, jih naročite od Proletarca.
Eventualni dobiček od prodaje
knjig se porabi za pokrivanje stro-
škov pri listu.

Telefon Canal 4340

Jugoslovanska trgo- vina s cveticami

V trgovini vedno
sveže cvetlice za
plese, svatbe, po-
grebe itd.

Imamo zaprte
in odprte avto-
mobile za krste,
poroke, pogrebe
in za vse druge
potrebe.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.

Med Throop in Blue Island Ave.

Vsak narod ima nesporno pra-
vico, da se vlada tako, kakor hoče
biti vladan po mnenju večine na-
roda.—W. Ostwald.

Izmed vseh vzrokov narodnega
sovrašstva je nevednost največji.
—H. Th. Buckle.

Slovincem priporočamo
v posečanje

KAVARNO MERKUR
3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S.
R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :
: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imeitelj.

John Plhak & Co.

1151-1153 W. 18th Street

Chicago,
Illinois.

Modna trgo-
vina. Velika
zaloga moš-
kih, ženskih
oblek, izde-
lanih po
najmoder-
nejšem kro-
ju. Cene
nizke.

CARL STROVER

LAWYER
and
COUNSELLOR

133 W. Washington Street.
CHICAGO, ILLINOIS.

Telefon: Main 3989.

Naročajte najboljši in najbolj raz-
širjen socialistični dnevnik v Ameriki
"THE NEW YORK CALL"
112 Fourth Avenue,
NEW YORK, N. Y.

Naročnino za dnevne in nedeljske
izdaje \$12 za celo leto; \$7 za pol leta;
\$4 za tri mesece; \$1.50 za en mesec;
samo nedeljske izdaje \$3 na leto.
Samo dnevne izdaje \$9 na leto; pol
leta \$5; en mesec \$1.25.

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v
stari kraj;

kadar želite poslati svojim sta-
rokrajskim sorodnikom, prijate-
ljem ali znanem denar,

ali kadar imate kak drug posel
s starim krajem,

obrnite se na tvrdko

ZAKRAJSEK & CESAREK
70—9th AVE.

NEW YORK, N. Y.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET

Tel. 1475

JOHNSTOWN, PA.

FARME

V PINETOWN, NORTH CAROLINA

ZA POJASNILA PIŠITE:

A. H. SKUBIC & CO., PINETOWN,
N. Carolina.